

سرفصل دروس رشته آموزگار استثنایی

سرفصل درس «روان‌شناسی رشد کودکان با نیازهای ویژه»

۱. معرفی درس و منطق آن

شناخت و درک خصوصیات روان‌شناختی و تحولی و ویژگی‌های زیستی، زبانی، ارتباطی، شناختی، عاطفی، اخلاقی و اجتماعی کودکان و نوجوانان دارای نیازهای ویژه از اهمیت بسیاری برخوردار است. این شناخت به معلمان اجازه می‌دهد بهتر بتوانند با دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه ارتباط برقرار کنند و نیازهای آموزشی و پرورشی آنها را بشناسند و برپایه این شناخت از روش‌های آموزشی مناسب استفاده نمایند.

نام درس: روانشناسی رشد کودکان با نیازهای ویژه				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود: ۱. مفاهیم روانشناسی رشد و نظریه‌های آن را توضیح دهد و کاربردهای آن را در محیط مدرسه بیان کند. ۲. ویژگی‌های روانشناختی (شناختی، عاطفی، اخلاقی و ...) و خصوصیات رفتاری کودک و نوجوان عادی و کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه را بشناسد ۳. ویژگی‌های تحولی و رشدی کودک و نوجوان عادی را با کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه مقایسه کند.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها	شایستگی اساسی:
می‌تواند شیوه تبیین متغیرها در هر دیدگاه را توضیح دهد، تفاوت بین دیدگاه‌های نظری در تبیین رشد روان شناختی را بیان کند و هرکدام از نظریه‌ها را نقد کند	می‌تواند دیدگاه‌های رفتاری، یادگیری اجتماعی، ارگانیسمی، روان پویایی، کردارشناسی، مدل‌های اجتماعی، بوم شناختی، دوره زندگی و شناختی را توضیح دهد و تفاوت آنها را بیان کند.	می‌تواند روانشناسی رشد به عنوان حوزه مطالعاتی را تعریف کرده و تاریخچه آن را بیان کند موضوعات، اصول و قوانین حاکم بر رشد انسان را توضیح دهد و ابعاد و حیطه‌های رشد انسان را بیان کند.	آشنایی با مفاهیم اصول، قوانین رشد و دیدگاه‌های نظری در روان‌شناسی رشد	
	با ملاحظه تفاوت‌ها بین فرایند رشد کودک و نوجوان عادی و کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه با اصول و قوانین رشد افراد دارای نیازهای ویژه آشنا می‌شود	می‌تواند فرایند رشد زیستی – جسمانی، رشد زبانی و ارتباطی رشد هیجانات و عواطف، رشد شناختی، اجتماعی و اخلاقی کودک و نوجوان عادی و کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه را توضیح دهد و	آشنایی با نحوه رشد کودک و نوجوان عادی و کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه در حیطه‌های موضوعی و استخراج اصول و قوانین	

		نظریه‌های آن حیطه را بیان کند	رشد افراد دارای نیازهای ویژه	
	حوزه تفاوتها را بررسی می‌کند و محورهای اصلی در تحلیل تفاوتها را استخراج می‌کند	می‌تواند کودک و نوجوان عادی را از نظر فرایند رشد و تحول زیستی و جسمانی، زبانی و ارتباطی، هیجانات، عواطف، رشد شناختی، اجتماعی و اخلاقی مشاهده کند و آن را با کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه مقایسه کند	مقایسه فرایند رشد کودک و نوجوان عادی با کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب ۱۶ جلسه به شرح زیر سازماندهی شده است:

جلسه	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	تعریف روان شناسی رشد، بیان تاریخچه، هدف‌ها، کارکردها و موضوعات آن	۱. بیان اهمیت و ضرورت این درس ۲. توضیح برنامه و چارچوب ارائه مباحث در کلاس درس ۳. توضیح در باره روش ارزشیابی و چگونگی ارائه تکالیف یادگیری و توافق در مورد آن
دوم	بیان اصول و قوانین حاکم بر رشد انسان و توضیح ابعاد و حیطه‌های رشد انسان	۱. اصول و قوانین رشد ۲. ابعاد رشد
سوم و چهارم	بیان دیدگاه‌های نظری در روان‌شناسی رشد	۱. بیان و توضیح دیدگاه‌های رفتاری و یادگیری اجتماعی ۲. بیان و توضیح دیدگاه‌های ارگانیسمی، روان پویایی و کردار شناختی ۳. بیان و توضیح دیدگاه‌های بوم شناختی، دوره زندگی، شناختی و مدل‌های اجتماعی ۴. مقایسه دیدگاه‌ها و بیان روشهای متفاوت تبیین در هر کدام از دیدگاه‌ها
پنجم تا نهم	آشنایی با نحوه رشد در حیطه‌های موضوعی در دوره‌های پیش از تولد، دو سال اول زندگی، سالهای کودکی، نوجوانی (در مورد کودکان و نوجوانان عادی و	۱- بیان فرایند رشد زیستی، جسمانی، زبانی و ارتباطی و توضیح نظریه‌های غالب

جلسه	موضوع اصلی	مباحث فرعی
	کودکان و نوجوانان دارای نیازهای ویژه	۲- توضیح فرایند رشد هیجانی، رشد عاطفی و تبیین نظریه‌ها ۳- بیان فرایند رشد شناختی، اجتماعی و اخلاقی و تبیین و توضیح نظریه‌ها
دهم تا سیزدهم	مقایسه فرایند رشد و تحول کودک و نوجوان عادی با کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه از نظر حیطه‌های رشد موضوعی و بررسی تلویحات آموزشی این تفاوتها	مقایسه فرایند رشد زیستی، جسمانی، زبانی و ارتباطی، هیجانی، عاطفی، شناختی، اجتماعی و اخلاقی کودک و نوجوان عادی با کودک و نوجوان دارای نیازهای ویژه
چهاردهم و پانزدهم	مراجعه به مراکز آموزش کودکان و نوجوانان عادی و دارای نیازهای ویژه، مشاهده و ثبت ویژگی‌های روان‌شناختی (و در صورت لزوم مصاحبه با ایشان)	۱- آشنایی با فرایند مشاهده و ثبت ویژگیها ۲- مشاهده و تکمیل کاربرگ مربوطه
شانزدهم	مرور و جمع بندی مباحث ارائه شده و پاسخ به سوالات	

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزشهای این درس توسط مدرس و با مشارکت فعال همه دانشجویان ارائه می‌شود. مدرس درس، به منظور ارائه جذاب مطالب درس، از نرم‌افزارهای آموزشی (نظیر پاورپوینت و ...) و از روش‌های پرسش و پاسخ، مشارکتی، گروه‌های کوچک و بحث گروهی استفاده می‌کند و فرصت‌هایی برای طرح سؤال و بیان عقاید و دیدگاه‌های دانشجویان فراهم می‌کند. دانشجویان موظفند با توجه به برنامه اعلام شده، منابع اصلی درس را از پیش مطالعه نموده و با آمادگی کامل در جلسات درس شرکت کنند. لازم است در طول فرایند ارائه آموزش، در مباحث کلاس به طور فعال مشارکت نموده و با پرسش‌های مناسب، یادگیری خود را تعمیق بخشند.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی

1- Child Development and teaching pupil with special educational needs.

By: Tilston, C and Layton, L., Routledge, Falmer, 2004.

منبع فرعی:

۱. روانشناسی رشد: نظریه‌ها و کاربردها، تألیف: ویلیام کرین، ترجمه: خوی‌نژاد، انتشارات رسا.
۲. روانشناسی رشد، تألیف: لورابکر، ترجمه، یحیی سیدمحمدی، انتشارات رشد.
۳. روانشناسی رشد ۱ و ۲، تألیف سیف و دیگران، انتشارات سمت سال ۱۳۸۷.
۴. روانشناسی کودک از دیدگاه معاصر، جلد ۱ و ۲، تألیف هترینگتون و پارک، ترجمه جواد طهوریان و دیگران، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۷۳.

۵. نظریه‌های نوین تحول انسان، تألیف: رابرت تامس، ترجمه: برآبادی و آقامحمدیان، نشر نی، ۱۳۸۵.

۶. رشد و شخصیت کودک، تألیف ماسن و دیگران، ترجمه: مهشید یاسایی، نشر مرکز ۱۳۶۷ ..

۷. روانشناسی رشد نوجوان. ترجمه و تألیف: مهرناز شهرارای. نشر علم ۱۳۸۴

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس به صورت تکوینی، تراکمی و کار عملی (تألیف مقاله) است. مشارکت فعال دانشجویان در مباحث کلاسی و حضور معنی‌دار آنان در کلاس درس و برگزاری آزمون میان نیمسال، معرف بعد تکوینی و برگزاری امتحان پایان نیمسال، بیانگر وجه تراکمی آن است. دانشجویان با توجه به سرفصل‌های ارائه شده و با استفاده از منابع معرفی شده در حوزه‌های مرتبط با درس، مراجعه به مدارس عادی و استثنایی و مشاهده ویژگی‌های تحولی و رشدی دانش‌آموزان عادی و استثنایی، مقاله‌ای نگاشته و متن آن را پس از تصویب مدرس درس، جهت مطالعه در اختیار بقیه دانشجویان قرار می‌دهند. لازم است مقاله از کیفیت لازم از نظر نگارشی، منابع مورد استفاده، طرح تألیف و ... برخوردار باشد. محورهای ارائه مقاله عبارتند از:

۱. مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و نابینا (کم بینا) و تحلیل تفاوتها
۲. مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و ناشنوا (کم شنوا) و تحلیل تفاوتها
۳. مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و عقب مانده ذهنی و تحلیل تفاوتها
۴. مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و ناتوان در یادگیری و تحلیل تفاوتها
۵. مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و دارای معلولیت حسی، جسمی و حرکتی و تحلیل تفاوتها
۶. مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و اختلالات هیجانی و رفتاری و تحلیل تفاوتها
۷. مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و چند معلولیتی و تحلیل تفاوتها
- ۸- مشاهده، توصیف و مقایسه ویژگی‌های روانشناختی و تحولی دانش‌آموزان عادی و دانش‌آموزان دارای اختلالات زبان و گفتار و تحلیل تفاوتها

در معیار ۲۰ نمره، ملاک‌های زیر مورد توجه خواهند بود:

۱. آزمون میان نیمسال: ۷ نمره
۲. مشارکت فعال و حضور مناسب در کلاس درس: ۲ نمره
۳. آزمون پایان نیمسال: ۸ نمره
۴. مقاله علمی: ۳ نمره

سرفصل درس «روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه»

۱- معرفی درس و منطق آن؛

تفحص در خلقت انسان، آگاهی به فلسفه و هدف آفرینش و اعتقاد به اینکه انسان بیهوده آفریده نشده است سبب می شود انسان نگرشی هدفمند و جهت دار و سازا و پویا به جهان هستی داشته باشد. شناخت لازمه حرکت هدفمند و جهت داری استو در این رهگذر تنها سرمایه والا و پرگهر اندیشه و تفکر است. این شناخت و تفکر نیز امری آموزش پذیر و تجربه پذیر است که انسان قابلیت یادگیری آن را از هم نوع ود و طبیعت بیرون دارد. در وادی تفاوت افراد در ابعاد مختلف می تواند از منابع شناخت و آگاهی باشد که این یادگیری را تحت تاثیر خود قرار دهد. در این بین افراد با تفاوت های ذهنی گروهی هستند که به لحاظ تاثیر پذیری تمامی اقسام وجودی از ذهن تمامی ابعاد آنها تحت تاثیر قرار می گیرد و یادگیری و آموزش آ «ها تحت تاثیر قرار می گیرد. در این بین شناخت تفاوت های آنها و فراهم نمودن بستر لازم برای آموزش فعال سازی توانمندی های آنها از ویژگی های هر نظام آموزشی فرد مدار و دانش آموز محور است نظام آموزشی باید بستر آموزش آنها را فراهم کند. این بستری سازی در کنار شرایط محیطی، فیزیکی و سخت افزاری شامل تجهیز نظام و سیستم آموزشی به نیروی انسانی متخصص و مجرب که بتواند شرایط و محدودیت هر فرد را شناخته و متناسب با آن در انتخاب محتوا، تدوین محتوای آموزشی و بکارگیری شیوه ها و روش های انتقال آن محتوا عمل کند. بنابراین ضرورت دارد که معلمان و پرسنل آموزشی نسبت به افراد دارای نیازهای آموزشی ویژه و گروه های مختلف این دانش آموزان آشنایی داشته و ویژگی های شخصیتی، زیستی، روانی-آموزشی و اجتماعی آنها اطلاع کامل داشته باشند و در تدریس خود محدودیت های این گروه ها را بشناسد و در شیوه آموزش خود انعکاس بدهند.

نام درس: روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه				مشخصات درس:
اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان انتظار می رود دانشجو قادر باشد:				نوع درس: نظری
- بداند منظور از دانش آموز با نیاز ویژه ذهنی کیست				تعداد واحد: ۲ و احد
- گروههای مختلف کودکان با نیازهای ویژه ذهنی را بشناسد.				زمان درس: ۳۲ ساعت
- ویژگی های زیستی، شناختی، هیجانی، اجتماعی و رفتاری کودکان با نیازهای ویژه ذهنی را بداند.				پیشنیاز:
- محدودیت های کودکان با نیازهای ویژه ذهنی مورد اشاره را بشناسد.				
- شیوه و روش های آموزشی برای آموزش دانش آموز با نیازهای ویژه ذهنی را بشناسد.				
- توانایی انتخاب روش و شیوه آموزشی ویژه برای کودکان با نیازهای ویژه ذهنی را داشته باشد.				
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی:
شناخت ویژگی های کلی و شیوه های توانبخشی	بتواند در سطح دانش و بازگردانی مطالب و محتوای ارائه شده را برگرداند. این انعکاس تنها مبنی برای باخوانی مطالب است بدون اینکه تحلی و	سطح بالاتری از عملکرد که میتوان انتظار داشت بدین صورت است که در محتوای ارائه شده تدخل و تصرف داشته باشد و آن مطالب را	توانایی و تحلیل مبنی بر تمایز بین مطالب ارائه شده همراه با تحلیل، تبیین، ارزشیابی هر یک از مسائل به این سطح افزوده می شود. فرد مطالب ارائه	

شده را ارزشیابی می کند و بهترین را انتخاب و حتی در صورت کاستی و ضعف هر مطلب جنبه و جایگاه نوآوری و خلاقیت را در آن باز میگذارد	بر حسب تحلیل و صلاحدید خود به موقعیت های مختلف دیگر که شرایط آنها همانند موقعیت اصلی است انطباق دهد	تأملی در آن وجود داشته باشد		
در سطح بالاتر این توانمندی و تخصص قادر باشد از بین روش های متعدد آموزشی و تربیتی ارزیابی های لازم را انجام بدهد و روش مناسب با سطح محدودیت انتخاب کند و در عمل توانایی بکارگیری آن را داشته باشد.	فرد قادر باشد که در ورطه عملکرد تفاوت هر یک از گروه های با نیازهای ویژه را با گروه های دیگر و همبود و شباهتی که هر یک دارند و شیوه های آموزشی که برای هر یک از این گروهها پیشنهاد می شود را بشناسد	فرد بتواند هر گروه و هر نیازهای آن در ابعاد زیستی، روانی، اجتماعی و آموزشی را بشناسد و توانایی انعکاس و بازگردان کلامی این دانش را داشته باشد.	انعکاس دانش به حیطه عمل و کاربرست آن در آموزش	

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: تفاوت های فردی و آموزش و پرورش ویژه

رشد انسان در ابعاد مختلف

تفاوت های فردی در ابعاد رشدی و تحولی

کودک با نیازهای ویژه

کودک با نیاز و ویژه و نظام آموزشی همگانی

آموزش و پرورش ویژه (مراحل مختلف آموزش ویژه)

تکلیف یادگیری:

دانشجو ابعاد مختلفی رشدی که برای انسان می توان متصور شد را لیست کند و متناسب با آن محدودیت های که در هریک از این ابعاد بوجود می آید را ذکر کند و بر اساس آن گروه های با نیاز و ویژه متعدد را برآورد کند. علاوه بر این نسبت به مراکز توانبخشی و آموزش افراد با نیازهای ویژه که درمحل زندگی ایشان هستند اطلاع دهد.

فصل دوم: کم توانی ذهنی

تعریف و طبقه بندی کم توانی ذهنی

سبب شناسی

ویژگی های شناختی، رفتاری، اجتماعی و حسی-حرکتی

ارزیابی، غربالگری و تشخیص و جایدهی آموزش

شباهت ها همبودی با سایر گروه های با نیاز های ویژه
روش های آموزش و توانبخشی

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد کم توان ذهنی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف ا گزارش دهد. همچنین شیوه آموزش و توانبخشی این فرد را ترسیم و در کنار معایب روش جاری راهکارهای متناسبتر آموزش و توانبخشی را پیشنهاد دهد

فصل سوم: آسیب های حسی- حرکتی

تعریف آسیب های جسمی- حرکتی
آشنای با فیزیولوژی بدن انسان
شناخت مهارت های حرکتی (درشت و ظریف و تعادل)
شناخت انواع فلج مغزی و گرویندی آنها
سبب شناسی و دورنمای تحولی
ویژگی های شناختی، رفتاری، اجتماعی و حسی- حرکتی
ارزیابی، غربالگری و تشخیص و جایدهی آموزش
روش های آموزش و توانبخشی و پیشگیری

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد معلول جسمی- حرکتی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف ا گزارش دهد. همچنین شیوه آموزش و توانبخشی این فرد را ترسیم و در کنار معایب روش جاری راهکارهای متناسبتر آموزش و توانبخشی را پیشنهاد دهد

فصل چهارم: آسیب های بینایی

آشنایی با ساختار چشم و عصب بینایی
تعریف و طبقه بندی آسیب های بینایی
سبب شناسی
ویژگی های شناختی، رفتاری، اجتماعی و حسی- حرکتی
روش های ارزیابی، غربالگری و جایابی آموزشی
روش های درمان و آموزش و توانبخشی
آموزش حرفه ای و توانبخشی شغلی

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد با آسیب بینایی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف را گزارش دهد. همچنین شیوه آموزش و توانبخشی این فرد را ترسیم و در کنار معایب روش جاری راهکارهای متناسبتر آموزش و توانبخشی را پیشنهاد دهد.

فصل پنجم: آسیب های شنوایی

فیزیولوژی و ساختار عصبی گوش
نقش صوت در فرآیند تحول روانی
آسیب های شایع گوش

سبب شناسی و دورنمای تحولی
ویژگی های شناختی، رفتاری، اجتماعی و حسی-حرکتی
ارزیابی، غربالگری و تشخیص و جایابی آموزش
رویکر ده های مهندسی پزشکی در توانبخشی افراد ناشنوا
توانبخشی شغلی و حرفه ای

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد با آسیب شنوایی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف گزارش دهد. همچنین شیوه آموزش و توانبخشی این فرد را ترسیم و در کنار معایب روش جاری راهکارهای متناسبتر آموزش و توانبخشی را پیشنهاد دهد.

فصل ششم: تیزهوشی و پر استعدادی

تعرف تیزهوشی و استعداد ویژه
شناسایی افراد تیز هوش و با استعداد: غربالگری آزمون های تشخیصی
ویژگی های شناختی، رفتاری، اجتماعی و حسی-حرکتی افراد تیز هوش و با استعداد
افراد تیزهوش، خانواده و جامعه
ملاحظه های آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان تیزهوش و با استعداد

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد چند معلولیتی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف گزارش دهد. همچنین شیوه آموزش و توانبخشی این فرد را ترسیم و در کنار معایب روش جاری راهکارهای متناسبتر آموزش و توانبخشی را پیشنهاد دهد

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش و تدریس این واحد درسی با مشارکت در مباحث نظری شروع می شود و در ادامه وارد کردن دانشجو در دنیای واقعی و آشنایی عینی و عملی دانشجو با افراد با نیازهای ویژه مد نظر بوده است و در پایان هر فصل و آشنایی با هر یک از کودکان با نیازهای ویژه بایستی زمینه مشاهد و مصاحبه با یک فرد با نیازهای ویژه فراهم شود. علاوه بر این دانشجو با روش های آموزش و توانبخشی هریم از این گروه آشنا شوند و روش های رایج در آموزش افراد با نیازهای ویژه را از نزدیک ببینند. بنابراین مهمترین نکته ای که در آموزش این واحد درسی مد نظر است استفاده از روشهای مشارکت عملی و درگیری واقعی و داشتن نقش برای دانشجو مد نظر است.

۴- منابع آموزشی

اصلی: دانش آموز استثنایی: مقدمه ای بر آموزش ویژه. هالاهان، کافمن. ترجمه حمیده علیزاده و همکاران. انتشارات نشر ویرایش
مقدمه ای بر روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی. غلامعلی افروز. انتشارات دانشگاه تهران
روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی. مریم سیف نراقی و عزت الله نادری. انتشارات ارسباران
روانشناسی کودکان و نوجوانان استثنایی. میلانی فر. انتشارات قومس

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: امتحان کتبی در پایان ترم ۸ نمره

ارزشیابی فرآیندی: کارکرد دانشجو در طول ترم و مشارکت در فعالیت های نظری کلاس و داشتن حضور فعال در تمامی جلسات ۳
نمره

ارزیابی عملکردی: پیگیر دانشجو در انجام تکالیف یادگیر یکه در طی ترم برای ایشان طراحی شده است و بایستی به صورت منظم و
متوالی تنظیم و ارائه شود ۷ نمره

سرفصل درس «اختلالات یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثر بخش مستلزم تدارک فرصت های یادگیری متنوع برای پاسخ به دامنه تفاوت های فردی در سطح کلاس درس و کمک به کودکانی است که عل رغم بهره مندی از هوش طبیعی و گاه بالا تر به دلایلی با موفقیت تحصیلی روبرو نیستند. شناسایی کودکانی که با اختلال یادگیری روبرو هستند و کمک به آنان در رفع محدودیت ها خصوصاً در سال های اولیه تحصیل تأثیر تعیین کننده ای در آینده تحصیلی و موفقیت آنان در سال های بعد دارد. آشنایی معلمان با مفهوم اختلال یادگیری و تمایز آن با کودکان دارای نیاز های ویژه به آنان کمک می کند تا با مشارکت مراکز تخصصی برنامه آموزشی مورد نیاز این گروه از دانش آموزان را تهیه و در رفع محدودیت های آموزشی به این گروه از دانش آموزان اقدام نماید.

نام درس: اختلالات یادگیری				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت اختلالات یادگیری و انواع رایج آن، نمونه ای از اختلالات ریاضی را شناسایی و با استفاده از راهبرد های معرفی شده موقعیت یادگیری را برای آموزش طراحی نماید.				نوع درس: نظری -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: PCK&PK&ck کد ۱-۲&۱-۲-۲
				۳-۴&۳-۳-۲
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در گزارش ارائه شده نشانه های اختلال مطرح شده است و نتیجه گیری انجام شده با شواهد کافی برای تعیین نوع و میزان اختلال همراه است.	در گزارش ارائه شده نشانه های اختلال مطرح شده است و نتیجه گیری انجام شده با شواهد برای تعیین نوع و میزان اختلال همراه است.	در گزارش ارائه شده نشانه های بارز اختلال اشاره نموده است اما نتیجه گیری انجام شده با شواهد کافی برای تعیین نوع و میزان اختلال همراه نیست.	ویژگی ها	
نوع اختلال شناسایی شده و در برنامه پیشنهادی ارتباط راهبرد های توصیه شده با نوع اختلال تناسب دارد و در تحلیل مطرح شده شواهد کافی برای تأثیر گذاری راهبرد ها برای کمک به دانش آموز وجود دارد.	نوع اختلال شناسایی شده و در برنامه پیشنهادی ارتباط میان راهبرد های توصیه شده و نوع اختلال و دارد.	نوع اختلال شناسایی شده اما در برنامه پیشنهادی ارتباط راهبرد های توصیه شده با نوع اختلال شناسایی شده تناسب ندارد.	راهبرد ها	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

تعریف اختلالات

طبقه بندی اختلالات

شیوع اختلالات یادگیری بر اساس سن و جنس

نظریه های یادگیری مبتنی بر مغز

دیدگاه گستره زندگی در مورد اختلالات یادگیری

تکلیف یادگیری:

مقالات/گزارش های پژوهشی در زمینه اختلالات یادگیری را مطالعه و خلاصه از یافته های آن را به کلاس ارائه نماید.

فصل ۲: سبب شناسی اختلالات یادگیری

- عوامل درونی

- عوامل بیرونی

فصل ۳: ارزیابی و تشخیص اختلالات یادگیری

- آزمون های هنجار مرجع

- آزمون های ملاک مرجع

- آزمون های عصب شناختی

- بررسی عملکرد در کلاس درس

فصل ۴: ویژگی های شناختی افراد با اختلال یادگیری

- هوش

- توجه

- بیش فعالی

- حافظه

- مشکلات ادراکی

- زبان

- ویژگی های اجتماعی، هیجانی و شخصیتی افراد با اختلال یادگیری

- دانش آموزان تیزهوش با اختلال یادگیری

تکلیف یادگیری:

۱. با یکی از معلمان با تجربه مصاحبه ای (در پایه ای که علاقه مند به کار در آن پایه است) را ترتیب داده و نظرات معلم مربوطه

را در خصوص روش شناسایی، نشانه ها، راهبرد هایی که برای کمک به این گروه از دانش آموزان/ خانواده ها بکار گرفته و

نتایج حاصله تنظیم و یافته ها را در گروه کاری بررسی و نتیجه را در سمینار کلاس ارائه نماید.

۲. با مشاهده یک مورد دانش آموز دارای اختلالات یادگیری (شناسایی شده توسط معلم/ درمانگر) رفتار های دانش آموز را ثبت

و ویژگی های شناختی را مشخص کند. این فعالیت می تواند بر روی گزارش های مکتوب نیز انجام شود.

فصل ۵: برنامه های آموزشی برای دانش آموزان با اختلال یادگیری

- آموزش انفرادی

- آموزش در مدارس ویژه
- تشکیل کلاس های ویژه در مدارس عادی
- آموزش در کلاس های عادی مدارس با کمک معلم متخصص به عنوان مشاور معلم کلاس
- استفاده از راهبردهای آموزشی ویژه
- استفاده از الگوهای آموزش مشارکتی
- مشارکت خانواده در برنامه های آموزشی
- مشارکت تیم متخصص

تکلیف یادگیری:

با حضور در نشست آموزشی که در سطح مدرسه برای بررسی وضعیت یک دانش آموز دارای اختلال یادگیری تشکیل شده شرکت و فرآیند بررسی و تصمیم گیری برای کمک به دانش آموز را گزارش نماید.

یک برنامه آموزشی در زمینه اختلالات یادگیری را مشاهده (فیلم های آموزشی/موقعیت واقعی)/ مطالعه (گزارش) و نوع/ ترکیب برنامه های آموزشی بکارگرفته شده را با ذکر شواهدی گزارش نماید.

فصل ۶: راهبردهای یاری دهنده به دانش آموزان با اختلال یادگیری

- فعال کردن نیمکره راست یا چپ یا جسم پینه ای مغز متناسب با موضوع آموزشی
- استفاده از بازی های فکری
- استفاده از موسیقی
- درمان استرس کودکان با اختلال یادگیری
- رفتار درمانی والدین کودکان با اختلال یادگیری
- استفاده از کار درمانی در ارتقای مهارت های ادراکی- حرکتی
- راهبرد هایی برای شناخت استعداد ها

فصل ۷: انواع اختلالات یادگیری

- اختلالات یادگیری در ریاضی
- اختلالات یادگیری در زبان آموزی:
- ۱. اختلالات زبان شفاهی
- ۲. اختلالات نوشتن
- ۳. اختلالات خواندن

فصل ۸: اختلالات ریاضی (حساب)

- ریاضیات چیست ؟
- اختلال در ریاضیات چیست ؟
- اختلال در محاسبه
- اختلال در درک روابط فضایی
- مشکلات حافظه ای
- اضطراب ریاضی

فصل ۹: آموزش ریاضی به دانش آموزان با اختلال ریاضی

- اصول آموزش ریاضی

- راهبرد هایی برای آموزش مهارت اولیه یادگیری ریاضی
- راهبرد هایی برای آموزش مفاهیم اساسی ریاضی
- راهبرد هایی برای آموزش حل مسئله در ریاضی

تکلیف عملکردی:

با مطالعه یک مورد دانش آموز دارای اختلال ریاضی، نوع اختلال را شناسایی و برنامه‌ای با استفاده از راهبرد های ارائه شده طراحی نماید.

با حضور در کلاس درس، در فرایند آموزش به یک دانش آموز با اختلال ریاضی مشارکت نموده و نتیجه را به کلاس گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه اختلالات یادگیری و ارائه آن در سمینار های کلاسی یا در سطح واحد آموزشی. استفاده از شیوه مطالعه فردی در بررسی عملکرد یادگیری یک دانش آموز دارای اختلالات ریاضی یا مشارکت در فرآیند آموزش یک مورد اختلال ریاضی و اظهار نظر در مورد روش های بکار گرفته شده و نتایج آن به کلاس.

۴. منابع آموزشی

- ۱- ناتوانی های یادگیری - هالاهان و کافمن - ترجمه حمید علی زاده - نشر دانژه
- ۲- ناتوانی های یادگیری - ژانت لرنر - ترجمه عصمت دانش - انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- ۳- درمان اختلالات ریاضی - تالیف مصطفی تبریزی - نشر فرا روان
- ۴- اختلالات یادگیری - یوسف کریمی - انتشارات ساوالان
- ۵- نارسایی های ویژه یادگیری تالیف احمد امید وار - نشر سخن گستر
- ۶- ناتوانی های یادگیری - اکبر فریار و فریدون رخشان - انتشارات مینا
- ۷- ناتوانی های یادگیری - دکتر محسن شکوهی یکتا و دکتر اکرم پرند - نشر طبیب
- ۸- اختلالات یادگیری - دکتر غلامعلی افروز - انتشارات دانشگاه پیام نور
- ۹- روان شناسی کودکان با نیازهای ویژه، ناتوانی های یادگیری - دیدید سوسا - ترجمه دکتر احمد یارمحمدیان و دکتر محمد باقر کجباف - انتشارات سمت و انتشارات دانشگاه اصفهان
- ۱۰- ده سی دی فیلم آموزشی شبنم شوق که حاوی آموزش های عملی دکتر مصطفی تبریزی است.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
 ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
 ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
 ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و پرورش کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه»

۱- معرفی درس و منطق آن؛

نظر به ضرورت و اهمیت برنامه‌ریزی و اتخاذ راهکارهای عملی د توسعه کمی و کیفی دوره‌ی پیش دبستانی و اهمیت اوان کودکی در ایجاد بستر نگرشی، ارزشی و رشد مهارت های چندگانه در ابعاد مختلف تحولی و موفقیت های آتی آنان در در زندگی، دوره پیش دبستانی به یکی از مراحل رسمی آموزش و پرورش تبدیل شده است. در ارتباط کودکان با نیازهای ویژه بر اساس اهمیت وافر مداخلات بهنگام این دوره از ضرورت دوجندان برخوردار است.

نام درس: آموزش و پرورش کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه				مشخصات درس:
اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان انتظار می رود دانشجو معلم قادر باشد: در پایین این واحد درسی ضرورت و اهمیت مداخلات بهنگام را بداند و در ارتباط با کودکان با نیازهای ویژه راهبردها و روش های در راستای بهبود مهارت های رشدی در ابعاد ادراکی-حرکتی، شناختی، زبانی، هیجانی، اجتماعی بشناسد و بتوان آنها را در ارتباط با هرگروه ویژه ای بکار گیرد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ و احد زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز:
شایستگی:	ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	آگاهی از برنامه‌های و راهبردهای مداخلاتی زودهنگام	بتواند در سطح دانش و بازگردانی مطالب و محتوای ارائه شده را برگرداند. این انعکاس تنها مبنی برای باخوانی مطالب است	در محتوای ارائه شده تصرف داشته باشد و آن مطالب را بر حسب تحلیل و صلاحدید خود با ادبیات متفاوت برای خود و دیگری بازگو کند و توانایی تغییر با حفظ چهارچوب را داشته باشد.	توانایی و تحلیل مبنی بر تمایز بین مطالب ارائه شده با شناخت از گروههای مختلف با نیازهای ویژه را داشته باشد و بهترین را متناسب با بعد رشدی و گروه ویژه انتخاب کند.
	توانایی آموزش و استفاده از برنامه‌ها در تقویت ابعاد رشد	برنامه‌های مداخلاتی بهنگام را بتواند بشناسد و توانایی انعکاس و بازگردانی آنها را داشته باشد	فرد قادر باشد در ارتباط با گروه با نیاز ویژه که در ابعاد مختلف رشد برنامه و مداخله لازم را داشته باشد و تفاوت برنامه را برای ابعاد مختلف رشدی بشناسد.	در سطح بالاتر از دانشجو معلم انتظار می رود که برنامه مداخلاتی برای کودک پیش دبستانی با نیاز ویژه را توانایی تغییر و انعطاف آن را متناسب با گروه های مختلف بالا ببرد و بکار گیرد.

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مداخلات بهنگام دوران پیش دبستانی

مداخله بهنگام چیست؟

آشنایی با برنامه های مداخلاتی بهنگام

برنامه مداخله بهنگام مبتنی بر خانواده

آشنایی با روند طراحی برنامه مداخله بهنگام

تکلیف یادگیری:

از دانشجو معلم انتظار می رود که در کلاس برنامه های مداخلاتی بهنگامی که در حیطه های مختلف رشدی است را شناسایی کند و کلیاتی از آنها را در کلاس ارائه دهد.

فصل دوم: تهیه و طراحی برنامه آموزشی موضوعی یکپارچه

برنامه آموزشی یکپارچه

برنامه آموزشی سازگار با همه کودکان

مکان، مبلمان و تجهیزات، مواد و وسایل و کتاب ها

تداوم بخشی به رشد همه کودکان

رشد زبانی و سوادآموزی

رشد بدنی

رشد شناختی: تفکر و مهارت های حل مسئله

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی قادر باشد که متناسب با نیاز یکی از گروه های کودکان پیش دبستانی با نیازهای بتواند مراحل مربوط به تهیه و طراحی را ترسیم و نمونه عملی ارائه دهد.

فصل سوم: فعالیت های حسی

اهمیت فعالیت های حسی

هدف در فعالیت های حسی

مهارت های حسی

مواد، وسایل و فعالیت متناسب با رشد

تناسب برنامه حسی برای گروه های با نیاز ویژه

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی قادر باشد که متناسب با نیاز یک ی از گروه های کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه برنامه ادراکی حرکتی را باز طراحی کند و آن را در ارتباط آن گروه بکار گیرد.

فصل چهارم: مداخلات بهنگام مهارت های زبانی و سواد آموزی

اهمیت فعالیت های زبانی و سواد آموزی

هدف در فعالیت های زبانی خواندن و نوشتن

فعالیت ها و وسایل متناسب با رشد

تناسب برنامه، مواد، وسایل و فعالیت متناسب با رشد برای گروه های با نیاز ویژه

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی قادر باشد که متناسب با نیاز یکی از گروه های کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه برنامه زبانی را باز طراحی کند و آن را در ارتباط آن گروه بکار گیرد.

فصل پنجم: مواد و دست ورزی ها و قطعات کوچک

اهمیت فعالیت های مبتنی بر مواد و دست ورزی ها و قطعات کوچک

هدف در فعالیت های مواد و دست ورزی ها و قطعات کوچک

فعالیت ها و وسایل متناسب با رشد

تناسب برنامه، مواد، وسایل دست ورزی و فعالیت متناسب با رشد برای گروه های با نیاز ویژه

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی قادر باشد که متناسب با نیاز یکی از گروه های کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه برنامه مهارت -های حرکتی

ظریف را باز طراحی کند و آن را در ارتباط آن گروه بکار گیرد.

فصل ششم: رشد حرکتی درشت

اهمیت فعالیت های در رشد حرکتی درشت

هدف در فعالیت های مواد دررشد حرکتی درشت

فعالیت ها و وسایل متناسب با رشد

تناسب برنامه، مواد، وسایل دست ورزی و فعالیت رشد حرکتی درشت متناسب با رشد برای گروه های با نیاز ویژه

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی قادر باشد که متناسب با نیاز یکی از گروه های کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه برنامه مهارت -های حرکتی

درشت را باز طراحی کند و آن را در ارتباط آن گروه بکار گیرد.

فصل هفتم: هنر

اهمیت فعالیت های هنری در رشد

هدف در فعالیت های هنری در کودکان با نیازهای ویژه

فعالیت ها و وسایل متناسب با رشد

تناسب برنامه، مواد، وسایل دست ورزی و فعالیت متناسب با رشد برای گروه های با نیاز ویژه

تکلیف یادگیری:

انتظار می رود در پایان دانشجو معلم بتواند برنامه مداخلاتی بهنگام مبتنی بر فعالیت های هنری را با در نظر گرفتن تمامی ابعاد رشد

برای یکی از گروه های کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه طراحی کند و همچنین برنامه طراحی شده را بکار گیرد.

فصل هشتم: هنر

اهمیت فعالیت های مبتنی بر بازی نمایشی

هدف در فعالیت های مبتنی بر بازی نمایشی در کودکان با نیازهای ویژه

فعالیت ها و وسایل متناسب با رشد

تناسب برنامه، مواد، وسایل دست ورزی بازی با رشد برای گروه های با نیاز ویژه

تکلیف یادگیری:

انتظار می رود در پایان دانشجو معلم بتواند برنامه مداخلاتی بهنگام مبتنی بر فعالیت های بازی محور را با در نظر گرفتن تمامی ابعاد

رشد برای یکی از گروه های کودکان پیش دبستانی با نیازهای ویژه طراحی کند و همچنین برنامه طراحی شده را بکار گیرد.

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش و تدریس این واحد درسی با مشارکت در مباحث نظری شروع می شود و در ادامه وارد کردن دانشجو در دنیای واقعی و آشنایی عینی و عملی دانشجو با افراد با نیازهای ویژه مد نظر بوده است و در پایان هر فصل و آشنایی با کودکان با نیازهای ویژه ذهنی بایستی زمینه مشاهد و مصاحبه با یک فرد با نیازهای ویژه فراهم شود. علاوه بر این دانشجو با حضور فعال در مراکز آموزش و توانبخشی بتواند در گام اول پیوند علمی با این مراکز برقرار کند و با نظام آموزش و توانبخشی و حالت کلی افراد آشنا شود. بنابراین مهمترین نکته ای که در آموزش این واحد درسی مد نظر است استفاده از روشهای مشارکت عملی و درگیری واقعی و داشتن نقش برای دانشجو مد نظر است.

۴- منابع آموزشی

اصلی: کلاس آموزش فراگیر متناسب با رشد در آموزش و پرورش خردسالان. رضا متقیانی. سازمان آموزش و پرورش استثنایی. اصلی: روش ها و محتوای آموزشی قبل از دبستان برای ناشنوایان. دکتر کاکو جویباری و همکاران. سازمان آموزش و پرورش استثنایی.

آموزش و پرورش کودکان پیش دبستانی و دبستانی . هما بهمنی. انتشارات دانشجو راهنمای درسی کتاب پیش دبستانی (۱) و (۲) ویژه مربیان مراکز پیش دبستانی، دوره آمادگی . انتشارات آزمون نوین

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: امتحان کتبی در پایان ترم ۸ نمره
ارزشیابی فرآیندی: کارکرد دانشجو در طول ترم و مشارکت در فعالیت های نظری کلاس و داشتن حضور فعال در تمامی جلسات ۵ نمره
ارزیابی عملکردی: پیگیر دانشجو در انجام تکالیف یادگیر یکه در طی ترم برای ایشان طراحی شده است و بایستی به صورت منظم و متوالی تنظیم و ارائه شود ۷ نمره

سرفصل درس «راهندها و روشها در آموزش و پرورش و توانبخشی در اختلالات گفتار و زبان»

۱. معرفی درس و منطق آن

توسعه و تقویت حرفه‌ای معلمان کودکان ویژه و آموزش و پرورش استثنایی در گرو آشنایی آنان با ویژگیهای این گروه از کودکان است. یکی از ویژگیهای مهم و دارای پیامدهای منفی مدرسه‌ای اختلالات گفتار و زبان و مشکلات ارتباطی کودکان است. آشنایی با ویژگیهای ارتباطی و اختلالات گفتار و زبان دانش‌آموزان و همچنین آگاهی از راههای کمک به ایشان و نیز هوشیاری نسبت به پیامدهای منفی این مشکلات بر یادگیریهای مدرسه‌ای، به معلمان قدرت کنترل محیط یادگیری مناسب و تمهید اسباب درست آموزش را می‌دهد تا کودکان با کمترین گرفتاری از نظر تحصیلی پیشرفت کنند.

نام درس: راهندها و روشها در آموزش و پرورش و توانبخشی در اختلالات گفتار و زبان				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم با ویژگیهای ارتباطی و اختلالات گفتار و زبان دانش‌آموزان ویژه آشنا شده و همچنین از راههای کمک به ایشان آگاه می‌شود و نیز نسبت به پیامدهای منفی این مشکلات بر یادگیریهای مدرسه‌ای هوشیار می‌گردد و می‌تواند محیط یادگیری را بهتر کنترل کرده و اسباب درست آموزش را دقیقتر تمهید نموده و به کودکان کمک کند با کمترین گرفتاری تحصیلی پیشرفت کنند.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی: ck
گفتار و زبان: کلیات و تنکردشناسی (فیزیولوژی) و مبانی عصب‌شناختی	توانسته است درباره گفتار و زبان شامل کلیات و تنکردشناسی (فیزیولوژی) و مبانی عصب‌شناختی به آگاهی دست یابد.	توانسته است پس از آگاهی از کلیات و تنکردشناسی (فیزیولوژی) و مبانی عصب‌شناختی گفتار و زبان، به بازگویی این مطالب بپردازد.	توانسته است پس از آگاهی از کلیات و تنکردشناسی (فیزیولوژی) و مبانی عصب‌شناختی گفتار و زبان و نیز بازگویی آنها، به نقد و بررسی موارد واقعی یا فرضی این مطالب بپردازد. دانشجو معلم باید یک نمونه واقعی از این مباحث را در کلاس معرفی یا گزارش یا نمایش دهد.	
اختلالات گفتاری اختلالات زبانی اختلالات عصب‌شناختی گفتار و زبان	توانسته است درباره اختلالات گفتار و زبان و اختلالات عصب‌شناختی گفتار و	توانسته است پس از آگاهی درباره اختلالات گفتاری و زبانی و اختلالات	توانسته است پس از آگاهی درباره اختلالات زبانی و گفتاری و اختلالات عصب‌شناختی گفتار و زبان	

		زبان به آگاهی تمایزی و آشنایی تشخیصی دست یابد.	عصب‌شناختی گفتار و زبان، به بازگویی این مطالب پردازد.	و نیز بازگویی این مطالب، به نقد و بررسی موارد واقعی یا فرضی این اختلالات پردازد. دانشجومعلم باید یک نمونه واقعی از این اختلالات را در کلاس معرفی یا گزارش یا نمایش دهد.
	پیامدهای مدرسه‌ای (خواندن و نوشتن و حساب) و راههای کمک و ارجاع در اختلالات گفتاری و زبانی و اختلالات عصب‌شناختی گفتار و زبان	توانسته است درباره پیامدهای مدرسه‌ای و راههای کمک و ارجاع در این اختلالات به آگاهی تمایزی و آشنایی تشخیصی دست یابد.	توانسته است پس از آگاهی از پیامدهای مدرسه‌ای و راههای کمک و ارجاع در این اختلالات، به بازگویی این مطالب پردازد.	توانسته است پس از آگاهی از پیامدهای مدرسه‌ای و راههای کمک و ارجاع در این اختلالات، به نقد و بررسی موارد واقعی یا فرضی این موضوع پردازد. دانشجومعلم باید یک نمونه واقعی از این موارد را در کلاس معرفی یا گزارش یا نمایش دهد.

۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان ۱۶ جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

جلسه	موضوع اصلی	مباحث
اول	راهبردها و روشها در آموزش و پرورش و توانبخشی در اختلالات گفتار و زبان	طرح ضرورت و انگیزه و پیگیری و اهمیت درس بیان روش ارزشیابی و توافق درباره آن اعلام برنامه درس و محتوای کار و شرح وظایف
دوم	گفتار و زبان: کلیات	ساختمان و اجزا و کارکرد و رشد و اهمیت معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
سوم چهارم	گفتار و زبان: تک‌کردشناسی (فیزیولوژی)	تنفس آواسازی و تشدید

پنجم		تولید و تلفظ شنوایی و بینایی معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
ششم	گفتار و زبان: مبانی عصب‌شناختی	اعصاب مرکزی (مغز و مخچه و اعصاب) اعصاب محیطی (نخاع و اعصاب) معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
هفتم هشتم	اختلالات زبانی	اختلالات زبانی و گفتاری، اختلالات درکی و بیانی، اختلالات عضوی و عملکردی، اختلالات رشدی و عارضی، اختلالات انحرافی و تاخیری اختلالات واجی و صرفی و نحوی و معنایی و کابردشناختی و گفتمانی معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
نهم دهم یازدهم دوازدهم	اختلالات گفتاری	اختلالات تولید (آوایی) اختلالات صوت اختلالات تشدید اختلالات روانی گفتار (لکنت و تندگویی) معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
سیزدهم چهاردهم	اختلالات عصب‌شناختی گفتار و زبان	زبان‌پریشی نام‌پریشی کنش‌پریشی شناخت‌پریشی گفتارفلجی (دیزارتري) معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
پانزدهم	پیامدهای مدرسه‌ای (خواندن و نوشتن و حساب) و راههای کمک و ارجاع در اختلالات زبانی و گفتاری (آسپیدیدگی شنوایی و کم‌توانی هوشی و اختلالات یادگیری)	پیامدهای اختلالات واجی و صرفی و نحوی و معنایی و کابردشناختی و گفتمانی پیامدهای اختلالات تولید (آواشناختی) و صوت و تشدید و روانی گفتار (لکنت و تندگویی) راههای کمک و ارجاع در اختلالات زبانی و گفتاری معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
شانزدهم	پیامدهای مدرسه‌ای (خواندن و نوشتن و حساب) و راههای	پیامدهای زبان‌پریشی و نام‌پریشی و کنش‌پریشی و

کمک و ارجاع در اختلالات عصب‌شناختی گفتار و زبان	شناخت‌پریشی و گفتارفلجی (دیزارتري) راههای کمک و ارجاع در اختلالات عصب‌شناختی معرفی یا گزارش یا نمایش یک نمونه واقعی
---	---

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

آموزشهای کلاسی این درس با محوریت مدرس و به صورت سخنرانی و با مشارکت همه جانبه دانشجومعلم‌ان انجام می‌شود. مدرس در هر جلسه و در نوبتهای مقرر و بر اساس موضوعات اصلی و مباحث فرعی به آموزش و تفهیم مطالب درسی و به همانندیشی و همفکری درباره آنها اقدام می‌کند. در این درس ضروری است که مدرس به دانشجومعلم‌ان فرصت بدهد تا در تفهیم و تفاهم و در همانندیشی و همفکری درباره چپستی گفتار و زبان، اختلالات گفتار و زبان، پیامدهای مدرسه‌ای (خواندن و نوشتن و حساب) و راههای کمک و ارجاع در این نوع اختلالات مشارکت فعال داشته باشند و به آگاهی و شناسایی درست و دور از خطا دست یابند تا در کمک به این کودکان و در تسهیل یادگیریهای مدرسه‌ای ایشان دچار سهو و کوتاهی و خطا نشوند. دانشجومعلم‌ان این درس موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به پیش مطالعه منابع اصلی و فرعی بپردازند و در هر جلسه با آمادگی شرکت کنند. دانشجومعلم‌ان باید به طرح پرسشهای خود بپردازند و دیدگاهها و نتایج مطالعات خود را در کلاس درس ارائه کنند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

کتاب «درآمدی بر آسیب‌شناسی زبان»، نوشته دیوید کریستال، ترجمه زهرا سلیمانی و نوشین ادیب، انتشارات دانژه، ۱۳۸۸.

منابع فرعی:

- کتاب «آسیب‌شناسی گفتار و زبان»، نوشته بیژن شفیعی و همکاران، انتشارات چوگان و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۷.
- کتاب «اختلالات زبان و گفتار در دانش‌آموزان»، نوشته آلیس هوسپیان، انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ۱۳۸۲.
- کتاب «اختلالات گفتاری و زبانی کودکان»، نوشته جان ایسنسن، ترجمه غلامرضا خجسته‌مهر، انتشارات خوزستان، ۱۳۷۳.
- کتاب «اختلالات گفتار و زبان کودکان»، نوشته جان آیزنسون، ترجمه حمید علیزاده، انتشارات رشد، ۱۳۷۳.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی در درس راهبردها و روشها در آموزش و پرورش و توانبخشی در اختلالات گفتار و زبان در قالب یک آزمون کتبی پایانی صورت می‌گیرد که شامل چهار سطح ۱. کلیات و سازوکار گفتار و زبان و ۲. اختلالات گفتار و زبان و ۳. پیامدهای مدرسه‌ای اختلالات گفتار و زبان و ۴. راههای کمک و ارجاع در اختلالات گفتار و زبان است. دانشجومعلم‌ان باید یادگیریهای تخصصی خود را در این چهار حوزه با توجه به درسگفتارها و گفتگوهای کلاسی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس در این آزمون نشان دهند. ارزشیابی میانی در طی اجرای تکالیف درسی و مشارکت دانشجومعلم‌ان در مباحث کلاسی انجام می‌شود. مدرس می‌تواند به کارهای عملی و پژوهشی نیز امتیاز بدهد. چنانکه حضور فیزیکی دانشجومعلم‌ان در کلاس درس بسیار مهم و امتیازآور است. دانشجومعلم می‌تواند یک نمونه واقعی از اختلالات زبانی و یا گفتاری و یا عصب‌شناختی را در کلاس معرفی و یا گزارش و یا نمایش دهد.

سهم هر یک از موارد در ارزشیابی به شرح زیر است:

اجرای تکالیف درسی، مشارکت فعال در کلاس، کار عملی و پژوهشی، حضور فیزیکی: ۳۰ درصد امتیاز

آزمون پایانی: ۷۰ درصد امتیاز

۶. سایر نکات: مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

پیش‌آمدگی مداوم برای درسها و گفتگوهای کلاس.

مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.

رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.

رعایت اخلاق تحصیلی و پژوهشی در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.

مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط مدرس و سایر منابع مفید.

درستی باطنی و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به مدرس تحویل می‌شود.

سرفصل درس «اختلالات رفتاری و تکنیک های اصلاح رفتار»

۱: معرفی درس و منطق آن

موضوع این درس اختلالات رفتاری و اصلاح رفتار است این درس ماهیتی دوبرخی دارد. در بخش آشنایی با اختلالات رفتاری ما با مدل تشخیصی مبتنی بر نشانه ها روبرو هستیم که کار معلم غربالگری آنها با اجرای سیاهه های رفتاری و ارجاع به متخصص است در حالی که در بخش دوم یعنی اصلاح رفتار با مدل رفتاری رویرو هستیم که سرو کار آن با رفتار مشکل ساز فرد است و نه اختلال رفتاری او. پیش از این در حیطه اصلاح رفتار بیشتر بر حذف رفتار مشکل ساز تاکید می شد. اما در حال حاضر این رویه به سمت تاکید بر ایجاد رفتارهای سازنده تغییر مسیر داده است. نکته دیگری که در اصلاح رفتار جدید مد نظر است تکیه بر الگوی فرضیه آزمایی متکی بر تحلیل کاربردی رفتار است. به این شکل که بر مبنای اطلاعاتی که از منابع مختلف کسب می شود در مورد رفتار مشکل ساز فرضیه ای مطرح و با اعمال شیوه اصلاحی متناسب با رفتار مشکل ساز این فرضیه آزموده می شود. جنبه دیگری که در اینجا مطرح است آن است که به جای طراحی و مداخله توسط یک فرد (معلم دانشجو) به تنهایی از تیم طراحی مداخله (که می تواند همان تیم آموزش انفرادی باشد) استفاده می شود.

نام درس: اختلالات رفتاری و تکنیک های اصلاح رفتار				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: هدف درس/ اختلالات رفتاری و روش های اصلاح آنها: در این درس دانشجوی معلمی با کلیات اختلالات رفتاری آشنا می شود، و قادر خواهد بود نشانه های اختلال رفتاری را بشناسد و دانش آموز را به مشاور مدرسه ارجاع دهد. با روش سنجش کارکردی و طراحی مداخله مبتنی بر کارکرد رفتار مشکل ساز آشنا می شود و نقش خود را در تیم آموزش انفرادی در تدوین مداخله ها ایفا می کند.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
نشانه های اختلالات رفتاری	آشنایی با نشانه های اختلالات رفتاری	به کارگیری سیاهه های رفتاری برای غربالگری اختلالات رفتاری	ارجاع دانش آموز به مشاور بر اساس نتایج سیاهه رفتاری	
رفتار مشکل ساز	شناخت رفتار های مشکل ساز و آشنایی با مفاهیم	اجرای سنجش کارکردی	طراحی و اجرای مداخله مبتنی بر	

کارکرد رفتار مشکل ساز در تیم آموزش انفرادی		سنجش کارکردی		
--	--	--------------	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: نشانه‌های اختلال‌های رفتاری

- تعریف نشانه و اختلال
- آشنایی با اختلالات رفتاری
- آشنایی با سیاهه‌های غربالگری اختلالات رفتاری (سیاهه رفتاری آخن باخ)
- نقش معلم در برخورد با نشانه‌های اختلال رفتاری (ارجاع)
- تکلیف دانشجو معلم :
- الف- یادگیری آشنایی و مرور نشانه‌های اختلالات رفتاری در جهت تشخیص نشانه‌ها و غربالگری نه تشخیص اختلال (که امری کاملاً تخصصی است)
- ب- عملکردی : یک چک لیست را روی یک کودک اجرا و به کلاس آورد.

فصل دوم: اهمیت شناسایی رفتار مشکل ساز

- تعریف رفتار مشکل ساز و ملاک‌های تشخیص آن
- آثار منفی رفتار مشکل ساز
- تکلیف دانشجو معلم :

الف- یادگیری : با آثار منفی رفتار مشکل ساز آشنا گردد.

ب- عملکردی: تشخیص وجود رفتار مشکل ساز در نمونه‌های رفتاری ارائه شده (فرضی یا واقعی)

فصل سوم: سبب‌شناسی نادرست رفتار مشکل ساز

- مبحث نارسایی
- موضوعات مربوط به خانواده
- آسیب‌های روانی

تکلیف دانشجو معلم :

الف- یادگیری: با سبب‌شناسی نادرست رفتار مشکل ساز آشنا گردد.

ب- عملکردی: استفاده از دیدگاه کارکردی در استدلال در مورد نادرستی سبب‌شناسی‌های دیگر رفتار مشکل ساز

فصل چهارم: سنجش کارکردی ، فرضها و مفاهیم وابسته

- فرض محیط حمایت کننده کنونی
- فرض دوم رفتار در خدمت کارکرد(ها)
- کارکرد تقویت مثبت
- کارکرد تقویت منفی
- کارکرد تحریک یا تنظیم حسی

- فرض سوم تغییر رفتار با تکیه بر مداخله های مثبت متمرکز بر کارکرد رفتار
 - فرض چهارم گروهی بودن فرایند ارزیابی کارکردی
- تکلیف دانشجو معلم: شناسایی و تحلیل فرض های ارائه شده برای رفتار مشکل ساز در نمونه ای ارائه شده
- الف- یادگیری: با فرضهای سنجش کارکردی آشنا شود.
- ب- عملکردی: شناسایی و تحلیل فرض های ارائه شده برای رفتار مشکل ساز در نمونه ای ارائه شده
- فصل پنجم: اجرای سنجش کارکردی**

- سنجش محیط کنونی (گردآوری اطلاعات)
- تعریف رفتار (های) مشکل ساز دانش آموز
- شناسایی پیشایندها و پیایندهای رفتار مشکل ساز (بر مبنای الگوی فرضیه آزمایی)
- شناسایی عوامل رویدادی موثر
- توصیف روابط تابعی پیشایندها و پیایندها با رفتار مشکل ساز

تکلیف دانشجو معلم:

- الف- یادگیری: با مراحل انجام سنجش کارکردی آشنا شود.
- ب- عملکردی: شناسایی کارکرد رفتار در نمونه رفتاری ارائه شده و تحلیل راهبرد های ارائه شده
- فصل ششم:**

- مشخص ساختن کارکردهای رفتار مشکل ساز
 - تعیین کارکرد (های) تقویت مثبت رفتار مشکل ساز
 - تعیین کارکرد (های) تقویت منفی رفتار مشکل ساز
 - تعیین کارکرد تحریک یا تنظیم حسی رفتار مشکل ساز
 - رابطه تحلیل کارکردی با سنجش کارکردی

تکلیف دانشجو معلم:

- الف- یادگیری: با کارکرد های رفتار مشکل ساز آشنا شود.
- ب- عملکردی: تشخیص کارکردهای رفتار مشکل ساز در نمونه ارائه شده

فصل هفتم: کاربرست مداخله های مبتنی بر کارکرد رفتار مشکل ساز

- تدارک موقعیت های سازنده
 - تدوین طرح جامع مداخله (در تیم آموزش انفرادی)
 - ویژگی های راهبردهای مداخله انتخاب آنها
- تکلیف دانشجو معلم:
- الف- یادگیری: با تدوین مداخله عملکردی آشنا شود.
- ب- عملکردی: طرح جامع مداخله با تیم فرضی آموزش انفرادی متشکل از دانشجویان را تهیه کند.

فصل هشتم: راهبردهای مداخله ای مبتنی بر تقویت مثبت

- تقویت رفتار مناسب جانشین
- استفاده از راهکارهای تقویت افتراقی

- تقویت رفتار های مناسب
- به کارگیری قرارداد مشروط
- تقویت مدیریت رفتاری خود
- تکلیف دانشجو معلم:
- الف- یادگیری: با راهبردهای مداخله ای مبتنی بر تقویت مثبت آشنا شود.
- ب - عملکردی: مداخله موردی مبتنی بر تقویت مثبت را بررسی نماید.

فصل نهم: راهبردهای مداخله ای مبتنی بر تقویت منفی

- آموزش راهبرد های گریز و یا پرهیز از رفتار مشکل ساز
- راهبردهایی برای دستکاری شرایط پیشایندی و پیاپندی رفتار مشکل ساز
- تکلیف دانشجو معلم:
- الف- یادگیری: با راهبردهای مداخله ای مبتنی بر تقویت منفی آشنا شود.
- ب - عملکردی: مداخله موردی ارائه شده مبتنی بر تقویت منفی را بررسی کند.

فصل دهم: راهبردهای مداخله ای مبتنی بر تحریک یا تنظیم حسی

- راهبرد های افزایش حسی
- راهبردهای کاهش حسی
- راهبرد های تنظیم حسی
- تکلیف دانشجو معلم:
- الف- یادگیری : با راهبردهای مداخله ای مبتنی بر تحریک یا تنظیم حسی آشنا شود.
- ب- عملکردی : مداخله موردی ارائه شده مبتنی بر تحریک یا تنظیم حسی را بررسی کند.

فصل یازدهم: رهنمود های ویژه اجرای سنجش کارکردی در مدرسه

- واکنش به بحران
- مشارکت خانواده
- انتظار بازگشت رفتار مشکل ساز

تکلیف دانشجو معلم:

الف-یادگیری: با رهنمود های ویژه اجرای سنجش کارکردی در مدرسه آشنا شود

ب-عملکردی: مداخله موردی ارائه شده جهت کاهش مقاومت والدین را بررسی کند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی دانشجویان با توجه به ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری بر اساس ارزشیابی پایانی از مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره و ارزشیابی کار عملی تدوین یک برنامه مداخله مبتنی بر کارکرد رفتار مشکل ساز یک دانش آموز به میزان ۸ نمره انجام خواهد شد.

منابع :

چندلر لیت ک و دالکوئیست کارول م (۱۳۹۲). ارزیابی کارکردی راهبردهای پیشگیری و ترمیم رفتار مشکل ساز در محیط های آموزشی. مترجم ساسان اسدیپور. سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. انتشارات مدرسه.

منبعی در مورد نشانه های اختلالات رفتاری کودکان بر اساس دی اس ام ۵

۱. معرفی درس و منطق آن

نام درس: اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با تعریف، قوانین و اصول برنامه آموزش انفرادی (IEP)، تیم تدوین کننده و محتوای IEP را می شناسد و چگونگی تدوین محتوای برنامه آموزش انفرادی را توضیح می دهد بر اساس نوع روش های آموزشی ویژه دانش آموز در خصوص بر طرف شدن مشکلات یادگیری و رفتاری ویژه آنها با تیم برنامه آموزش انفرادی (IEP) همکاری کرده و با توجه به ویژگی دانش آموزان با نیازهای ویژه یک برنامه IEP را تدوین و اجرا می کند.			
مشخصات درس نوع درس: نظری -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ساعت ۳۲ شایستگی اساسی: Pk&Ck کد ۱-۱& ۲-۱&۱-۱&۲-۲&۳& ۲-			
ملاکها شناخت برنامه آموزش انفرادی (IEP)	سطح ۱ با مستندات قانونی، اصول، اعضاء و اهداف تدوین برنامه آموزش انفرادی آشنا می شود.	سطح ۲ علاوه بر آشنایی با برنامه آموزش انفرادی مراحل تدوین برنامه و ارکان نوشتن برنامه IEP را بیان می کند و توضیح می دهد.	سطح ۳ علاوه شناخت مراحل برنامه آموزش انفرادی و توضیح آن نقش خود در تیم IEP را توضیح می دهد و با تیم تدوین برنامه آموزش انفرادی همکاری می کند.

پس از ایجاد تمهیدات لازم جهت آموزش انفرادی و تدوین برنامه آموزش انفرادی (IEP)، برنامه را اجرا می کند.	علاوه بر ایجاد تمهیدات لازم بر اساس روش انتخابی یک نمونه برنامه آموزش انفرادی را تدوین می نماید	تمهیدات لازم بر اساس یکی از روشهای خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه جهت تدوین و اجرای برنامه آموزش انفرادی ایجاد می کند.	تدوین برنامه IEP	
---	---	---	-----------------------------	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: مبانی فلسفی و سیر تاریخی برنامه آموزش انفرادی

- آشنایی با قوانین مرتبط با برنامه آموزش انفرادی
- تحلیل مفهوم برنامه آموزش انفرادی
- مزایا و معایب برنامه آموزش انفرادی

تکلیف یادگیری:

در خصوص میزان اجرای برنامه آموزش انفرادی در کشور های مختلف دنیا یک مقاله تهیه می کند.

تکلیف عملکردی:

گزارشی را در خصوص میزان کاربرد و اجرای برنامه آموزش انفرادی در ایران تهیه نماید با ذکر این نکته که برای کدام یک از گروه های دانش آموزان با نیازهای ویژه بشتر استفاده می گردد.

فصل ۲: تعاریف، اهداف، مراحل تدوین و تیم IEP برنامه آموزش انفرادی

- تعریف
- اهداف IEP
- اطلاعات مندرج در IEP
- مراحل تدوین IEP
- تیم IEP
- اهداف تیم IEP
- وظایف تیم IEP
- امکانات مورد نیاز

تکلیف یادگیری:

دانشجو معلم در خصوص وظایف معلم در تیم IEP و نحوه همکاری با تیم مقاله ایی تهیه و در کلاس ارائه می کند.

فصل ۳: تدوین برنامه آموزش انفرادی

- تهیه طرح نوشتاری برنامه آموزش انفرادی
- سطح کارکرد کنونی دانش آموز
- اهداف سالیانه
- اهداف کوتاه مدت
- تعیین موانع و محدودیت ها
- معیار دستیابی به مقاصد
- انطباق برنامه ها و تغییرات
- خدمات مرتبط
- چارچوب زمانی خدمات مورد نیاز
- ارزیابی ها
- تکنولوژی مورد نیاز
- تعیین جایگاه ارائه خدمات

تکلیف یادگیری:

یک نمونه برنامه IEP را تدوین نماید.

تکلیف عملکردی:

یک دانش آموز را ارزیابی نماید و با توجه به سطح کنونی در حوزه آموزش ویژه یک برنامه IEP را برای دانش آموز تدوین کند. (این کار به صورت گروهی در قالب گروه های کوچک انجام شود)

فصل ۴: اقدامات پس از اجرا IEP

- ارزیابی پس از اجرا
- تجدید نظر
- ارزیابی مجدد
- ارائه گزارش

تکلیف یادگیری:

دانشجو معلم درخصوص وظایف تیم IEP در ارزیابی برنامه و تدوین مجدد برنامه آموزش انفرادی گزارشی تهیه نموده و به کلاس ارائه می نماید.

فصل ۵: طرح های مکمل

- طرح انتقال
- تهیه طرح انتقال
- حیطه های انتقال
- طرح های مداخله رفتاری
- طرح های مراقبت از سلامت

تکلیف عملکردی:

یک برنامه انتقال برای دانش آموز با نیاز ویژه برای پایان یک دوره و انتقال به مرحله بعد تدوین و به کلاس ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه تحقیقات در خصوص برنامه آموزش انفرادی و همچنین شرایط به وجود آید که دانشجو معلم از طریق مشاهده مستقیم و ارزیابی آموزشی دانش آموز با نیازهای ویژه یک نمونه برنامه آموزش انفرادی تدوین نماید.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی

- ۱- برنامه آموزش فردی شده (IEP) - مزگان رمضانی - ناشر، پژوهشکده استثنایی، ۱۳۸۴
- ۲- طرح آموزش ویژه فرد (تعاریف، اهداف، فرایند تهیه و اجرا و ارزیابی) - مریم باشعور لشکری/هدیه کیوانزاد- ناشر: سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ۱۳۸۹
- ۳- برنامه آموزش فردی شده و گروه تخصصی در آموزش و پرورش استثنایی - گیتا موللی - نشریه تعلیم و تربیت استثنائی - خرداد و تیر - ۱۳۸۵ شماره ۵۴ و ۵

منابع فرعی

1-IEP Guide: Learning Disabilities-Lawrence M. Siegel-2005-
www.nolo.com/legalupdater.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره

تدوین برنامه: تهیه و تدوین برنامه IEP ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «راهنما و روشها در آموزش، پرورش و توانبخشی کودکان با آسیب های حسی-حرکتی»
 ۱. معرفی درس و منطق آن

دانش آموزان با ناتوانیهای جسمی-حرکتی تعداد قابل توجهی از کل دانش آموزان را تشکیل می دهند که به دلیل مشکلات و مسایل جسمی و حرکتی، نیاز به بهره مندی از خدمات ویژه دارند لذا ضروری است که دانشجو-معلمان عزیز با این دسته از دانش آموزان، ویژگیها، توانمندیها و نیازهای آنها آشنا شوند تا بتوانند خدمات بهتری ارائه نمایند.

نام درس: راهنما و روشها در آموزش، پرورش و توانبخشی کودکان با آسیب های حسی-حرکتی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با ویژگیها و تواناییهای جسمی و حرکتی دانش آموزان معلول جسمی-حرکتی آشنا شود، مجموعه اقدامات هدفمند درخصوص آموزش و توانبخشی این دسته از کودکان را بشناسد و نحوه تعامل و همکاری با دانش آموز، خانواده و سایر اعضای تیم توانبخشی و آموزشی به منظور دستیابی به سطح بهتر توانایی و عملکرد جسمی و تحصیلی دانش آموز را فراگیرد.				نوع درس: نظری
				-تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: Pk&Ck کد ۱-۱ ۲-۱&۲-۲&۳
				۲-
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناخت ویژگیهای دانش آموزان معلول جسمی-	با تواناییها، ویژگیهای حسی-حرکتی، جسمی، رفتاری و ارتباطی دانش آموزان معلول جسمی-حرکتی آشنا می شود.	علاوه بر موارد مطرح شده در سطح ۱ با ارزیابیهای اولیه این دسته از دانش آموزان آشنا می شوند.	علاوه بر سطوح قبلی، تعدادی از ارزیابیها را اجراء و ثبت می کند.	

			حرکتی	
علاوه بر موارد ذکر شده در سطوح قبلی، روند همکاری و ارجاع به تیم توانبخشی را فرا می‌گیرد و در برنامه‌ریزی مربوط به دانش‌آموز شرکت می‌کند.	علاوه بر موارد مطرح شده در سطح ۱ با وظایف و عملکرد تیم توانبخشی درخصوص معلول دانش‌آموزان معلول جسمی-حرکتی آشنا می‌شود.	با اهداف کلی مجموعه اقدامات آموزشی و توانبخشی برای دانش‌آموزان معلول جسمی-حرکتی آشنا می‌شود.	فراگیری اقدامات آموزشی و توانبخشی برای دانش‌آموزان معلول جسمی-حرکتی همچنین نحوه کاربرد آنها.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات معلولیت جسمی-حرکتی

- تعریف
- طبقه‌بندی
- شیوع و سبب‌شناسی
- علائم معلولیت‌های جسمی-حرکتی به ویژه در زمینه‌های قوام عضلانی، اشکالات ارتوپدی و بدشکلی‌ها، اختلالات حسی، رفلکس‌های غیرطبیعی، الگوهای غلط حرکتی

تکلیف یادگیری: ارایه مقاله درخصوص ویژگی‌های کودکان با طیف مختلف معلولیت جسمی-حرکتی

تکلیف عملکردی: گزارشی در خصوص ویژگی‌های معلولیت با مشاهده دانش‌آموزان در مدارس توانخواهان و مراکز سازمان‌های بهزیستی تهیه و در کلاس ارائه می‌دهند.

فصل ۲: آشنایی با انواع معلولیت‌های جسمی-حرکتی و ارزیابی‌ها

- تعریف انواع معلولیت‌های جسمی-حرکتی از جمله: فلج مغزی، ضایعات نخاعی، قطع عضو، آسیب‌های حسی و سایر ناتوانی‌ها
- طبقه بندی و ویژگی‌های هریک از آنها
- ارزیابی‌های معلولیت جسمی-حرکتی شامل حرکات درشت، حرکات ظریف، تعادل و حواس مختلف

تکلیف یادگیری: ارایه مقاله درخصوص ویژگی‌های انواع کودکان با معلولیت جسمی-حرکتی

تکلیف عملکردی: در مدرسه یا مراکز توانبخشی مرتبط با سازمان بهزیستی حضور یافته و گزارشی از ویژگی‌های گروه‌های مختلف دانش‌آموزان با معلولیت جسمی-حرکتی و مقایسه آنها با یکدیگر را تهیه و در کلاس ارائه می‌دهند.

فصل ۳: آشنایی با رویکردها و روش‌های مداخله توانبخشی و آموزشی برای دانش‌آموزان معلول جسمی-حرکتی

- رویکرد عصبی رشدی
- رویکرد زیستی مکانیکی
- رویکرد جبرانی روش یکپارچگی حسی
- تقویت مهارت‌های حرکتی
- مداخله‌های روانی آموزشی
- ملاحظات آموزشی دانش‌آموزان معلول جسمی-حرکتی

تکلیف یادگیری: ارایه مقاله درخصوص روش‌های مداخله براساس رویکردهای مختلف آموزشی و توانبخشی

تکلیف عملکردی: در مدرسه یا مراکز توانبخشی مرتبط با سازمان بهزیستی حضور یافته و گزارشی از نحوه استفاده از هریک از رویکردها و روش‌های مداخله‌ای تهیه نموده و در کلاس به بحث خواهند گذاشت.

فصل ۴: آشنایی با اهداف و عملکرد تیم توانبخشی برای دانش‌آموزان معلول جسمی-حرکتی

- اهداف توانبخشی برای دانش‌آموزان گروه هدف
- آشنایی با اعضاء و عملکرد آنها در تیم توانبخشی
- آشنایی با آموزش و توانبخشی کودک محور، خانواده محور و مدرسه محور
- آشنایی با سیستم ارجاع

تکلیف یادگیری: ارایه مقاله درخصوص هدف خدمات ارائه شده ازجانب تیم توانبخشی به دانش‌آموزان.

تکلیف عملکردی: در مدرسه یا مراکز توانبخشی مرتبط با سازمان بهزیستی و یا کلینیکها حضور یافته و گزارشی از چگونگی ارائه خدمات به این دسته از دانش آموزان تهیه نموده و در کلاس به بحث بپردازند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه پژوهش ها/ مقالات علمی در زمینه آموزش و پرورش معلولین جسمی-حرکتی / بکارگیری مهارت های علمی. بکارگیری شیوه مشارکتی در اجرای پروژه ها/ بررسی گزارش ها در سطح کلاس درس. بکارگیری راهبردهای مناسب در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبرد هایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان معلول جسمی-حرکتی

۴. منابع آموزشی

متاسفانه منبع فارسی مشخصی برای این واحد وجود ندارد که به عنوان منبع اصلی در نظر گرفته شود و ضروری است که در اسرع وقت تهیه و تنظیم شود.

منبع فرعی: **Payne, V. G. & Isaacs L..2012.Human Motor Development .Pub: Mc grow Hill**

Case Smite .2010. Occupational Therapy for Children. Mosby
Occupational Therapy in children
Cerebral Palsy.2009

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها، ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی، ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «راهندها و روش‌ها در آموزش و پرورش و توانبخشی کودکان با نارسایی هوشی»

۱- معرفی درس و منطق آن؛

تفحص در خلقت انسان، آگاهی به فلسفه و هدف آفرینش و اعتقاد به اینکه انسان بیهوده آفریده نشده است سبب می‌شود انسان نگرشی هدفمند و جهت دار و سازا و پویا به جهان هستی داشته باشد. شناخت لازمه حرکت هدفمند و جهت داری استو در این رهگذر تنها سرمایه والا و پرگهر اندیشه و تفکر است. این شناخت و تفکر نیز امری آموزش پذیر و تجربه پذیر است که انسان قابلیت یادگیری آن را از هم نوع ود و طبیعت بیرون دارد. در وادی تفاوت افراد در ابعاد مختلف می‌تواند از منابع شناخت و آگاهی باشد که این یادگیری را تحت تاثیر خود قرار دهد. در این بین افراد با تفاوت های ذهنی گروهی هستند که به لحاظ تاثیر پذیری تمامی اقسام وجودی از ذهن تمامی ابعاد آنها تحت تاثیر قرار می‌گیرد و یادگیری و آموزش آ «ها تحت تاثیر قرار می‌گیرد. در این بین شناخت تفاوت های آنها و فراهم نمودن بستر لازم برای آموزش فعال سازی توانمندی های آنها از ویژگی های هر نظام آموزشی فرد مدار و دانش آموز محور است نظام آموزشی باید بستر آموزش آنها را فراهم کند. این بستری سازی در کنار شرایط محیطی، فیزیکی و سخت افزاری شامل تجهیز نظام و سیستم آموزشی به نیروی انسانی متخصص و مجرب که بتواند شرایط و محدودیت هر فرد را شناخته و متناسب با آن در انتخاب محتوا، تدوین محتوای آموزشی و بکارگیری شیوه‌ها و روش های انتقال آن محتوا عمل کند. بنابراین ضرورت دارد که معلمان و پرسنل آموزشی نسبت به افراد دارای نیازهای آموزشی ویژه و گروه های مختلف این دانش آموزان آشنایی داشته و ویژگی های شخصیتی، زیستی، روانی-آموزشی و اجتماعی آنها اطلاع کامل داشته باشند و در تدریس خود محدودیت های این گروه ها را بشناسد و در شیوه آموزش خود انعکاس بدهند.

نام درس: راهندها و روش‌ها در آموزش و پرورش و توانبخشی کودکان با نارسایی هوشی				مشخصات درس:
اهداف/پیامدهای یادگیری: در پایان انتظار می‌رود دانشجو قادر باشد:				نوع درس: نظری
- بداند منظور از دانش آموز با نیاز ویژه ذهنی چیست				تعداد واحد: ۲ و احد
- گروههای مختلف کودکان با نیازهای ویژه ذهنی را بشناسد.				زمان درس: ۳۲ ساعت
- ویژگی های زیستی، شناختی، هیجانی، اجتماعی و رفتاری کودکان با نیازهای ویژه ذهنی را بداند.				پیشنیاز:
- محدودیت های کودکان با نیازهای ویژه ذهنی مورد اشاره را بشناسد.				
- شیوه و روش‌های آموزشی برای آموزش دانش آموز با نیازهای ویژه ذهنی را بشناسد.				
- توانایی انتخاب روش و شیوه آموزشی ویژه برای کودکان با نیازهای ویژه ذهنی را داشته باشد.				
شایستگی:	ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شناخت ویژگی های کلی و شیوه های توانبخشی		تواند در سطح دانش و بازگردانی مطالب و محتوای ارائه شده را برگرداند. این انعکاس تنها مبنی برای باخوانی مطالب است بدون اینکه تحلی و تاملی در آن وجود	سطح بالاتری از عملکرد که میتوان انتظار داشت بدین صورت است که در محتوای ارائه شده تدخل و تصرف داشته باشد و آن مطالب را بر حسب تحلیل و	توانایی و تحلیل مبنی بر تمایز بین مطالب ارائه شده همراه با تحلیل، تبیین، ارزشیابی هر یک از مسائل به این سطح افزوده می شود. فرد مطالب ارائه شده را ارزشیابی می

		داشته باشد	صلاحید خود به موقعیت های مختلف دیگر که شرایط آنها همانند موقعیت اصلی است انطباق دهد	کند و بهترین را انتخاب و حتی در صورت کاستی و ضعف هر مطلب جنبه و جایگاه نوآوری و خلاقیت را در آن باز میگذارد
	انعکاس دانش به حیطه عمل و کاربرست آن در آموزش	فرد بتواند هر گروه و هر نیازهای آن در ابعاد زیستی، روانی، اجتماعی و آموزشی را بشناسد و توانایی انعکاس و بازگردان کلامی این دانش را داشته باشد.	فرد قادر باشد که در ورطه عملکرد گروه با نیازهای ویژه ذهنی را از گروه های دیگر و همبود و شباهتی که با گروه های دیگر دارند و شیوه های آموزشی که برای آموزش آنها پیشنهاد می شود را بشناسد	در سطح بالاتر این توانمندی و تخصص قادر باشد از بین روش های متعدد آموزشی و تربیتی ارزیابی های لازم را انجام بدهد و روش مناسب با سطح محدودیت انتخاب کند و در عمل توانایی بکارگیری آن را داشته باشد.

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: تفاوت های فردی و آموزش و پرورش دانش آموزان با نیازهای ویژه

تفاوت های فردی در ابعاد رشدی و تحولی

کودک با نیازهای ویژه

فلسفه آموزش و پرورش ویژه

کودک با نیاز ویژه و نظام آموزشی همگانی

آموزش و پرورش ویژه (مراحل مختلف آموزش ویژه)

تکلیف یادگیری:

دانشجو ابعاد مختلفی رشدی که برای انسان می توان متصور شد را لیست کند و متناسب با آن محدودیت های که در هریک از این ابعاد بوجود می آید را ذکر کند و بر اساس آن گروه های با نیازهای ویژه متعدد را برآورد کند. علاوه بر این نسبت به مراکز توانبخشی و آموزش افراد با نیازهای ویژه که درمحل زندگی ایشان هستند اطلاع دهد.

فصل دوم: تعریف کم توانی ذهنی

تعریف و طبقه بندی کم توانی ذهنی

تعریف انجمن عقب ماندگی ذهنی آمریکا

طرح طبقه بندی انجمن عقب ماندگی ذهنی آمریکا

انتقادهای وارده بر تعریف و طرح طبقه بندی انجمن عقب ماندگی ذهنی آمریکا

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد کم توان ذهنی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف گزارش دهد. همچنین شیوه آموزش و توانبخشی این فرد را ترسیم و در کنار معایب روش جاری راهکارهای متناسبتر آموزش و توانبخشی را پیشنهاد دهد

فصل سوم: شیوع و علت شناسی کم توانی ذهنی

شیوع کم توانی ذهنی در جهان

شیوع کم توانی ذهنی در ایران

علت شناسی پیش از تولد

علت شناسی حین تولد

علت شناسی پس از تولد

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد کم توان ذهنی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف گزارش دهد. نسبت به علت شناسی که در پرونده های آنها موجود است اطلاعاتی را بدست آورد و اطلاعات را در کلاس ارائه دهد.

فصل چهارم: ارزیابی هوشی و رفتار سازشی

آزمون های هوش

آزمون های انفرادی

آزمون های گروهی

آزمون وکسلر: اجرا و تفسیر

آزمون تهران استنفورد-بینه: اجرا و تفسیر

آزمون سازشی: بلوغ اجتماعی وایلند و...

تکلیف یادگیری:

دانشجو می بایست پس از آشنایی با آزمون های هوش بتواند آزمون هوش وکسلر یا آزمون تهران استنفورد-بینه را بر روی یک کودک اجرا کند و پس از نمره گذاری تفسیر کاملی بر آن بنویسد و آنرا در کلاس ارائه دهد

. فصل پنجم: ویژگی ها و ملاحظات روانشناختی و هیجانی کودکان کم توان ذهنی

ارتباط نشانگان ژنتیک با فنوتیپ رفتاری

ویژگی های هیجانی در افراد کم توان ذهنی

ویژگی های رفتاری در افراد کم توان ذهنی

حمایت های رفتاری و هیجانی در افراد کم توان ذهنی

آزمون های مورد استفاده و کاربردی در ارزیابی روانشناختی

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی به یکی از مراکز آموزش و توانبخشی افراد کم توان ذهنی مراجعه کند و پس از بدست آوردن اطلاعات فردی، روند تحولی فرد در ابعاد مختلف گزارش دهد. فرد بتواند از آزمون های روانشناختی در راستای ویژگی های رفتاری و هیجانی اجرا و شناخت کاملی بدست آورد

فصل ششم: ملاحظات بهداشتی و جسمانی کودکان کم توان ذهنی

تاثیر ملاحظات بهداشتی و جسمانی کودکان کم توان ذهنی بر کارکرد

تأثیر ملاحظات بهداشتی و جسمانی کودکان کم توان ذهنی بر ارزیابی

امور بهداشتی افراد کم توان ذهنی

معاینه های جسمانی ضروری در افراد کم توان ذهنی

منابع حمایتی بهداشتی برای افراد کم توان ذهنی

کارکردهای حمایتی بهداشتی

تکلیف یادگیری:

دانشجو بایستی با مراجعه به کتابخانه ها و مصاحبه های میدانیبه مراکز و مدارس افراد کم توان ذهنی مراجعه کند و از بهداشت جسمانی فرد و محیط های که در آن قرار دارند گزارش انتقادی تنظیم و رهنماهای جهت بهبود امور بهداشتی و جسمانی افراد کم توان ذهنی پیشنهاد دهند

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش و تدریس این واحد درسی با مشارکت در مباحث نظری شروع می شود و در ادامه وارد کردن دانشجو در دنیای واقعی و آشنایی عینی و عملی دانشجو با افراد با نیازهای ویژه مد نظر بوده است ودر پایان هر فصل و آشنایی با کودکان با نیازهای ویژه ذهنی بایستی زمینه مشاهد و مصاحبه با یک فرد با نیازهای ویژه فراهم شود. علاوه بر این دانشجو با حضور فعال در مراکز آموزش و توانبخشی بتواند در گام اول پیوند علمی با این مراکز برقرار کند و با نظام آموزش و توانبخشی و حالت کلی افراد آشنا شود. بنابراین مهمترین نکته ای که در آموزش این واحد درسی مد نظر است استفاده از روشهای مشارکت عملی و درگیری واقعی و داشتن نقش برای دانشجو مد نظر است.

۴- منابع آموزشی

مقدمه ای بر روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان آهسته گام. غلامعلی افروز. انتشارات دانشگاه تهران

عقب ماندگی ذهنی. مریم سیف نراقی و عزت الله نادری. انتشارات ارسباران

دانش آموز استثنایی: مقدمه ای بر آموزش ویژه. هالاهان، کافمن. ترجمه حمیده علیزاده و همکاران. انتشارات نشر ویرایش

عقب ماندگی ذهنی: تعریف، طبقه بندی و نظام حمایتی. انجمن عقب ماندگی ذهنی آمریکا ترجمه احمد به پژوه و باقر غباری. انتشارات دانشگاه تهران

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: امتحان کتبی در پایان ترم ۸ نمره

ارزشیابی فرآیندی: کارکرد دانشجو در طول ترم و مشارکت در فعالیت های نظری کلاس و داشتن حضور فعال در تمامی جلسات ۳ نمره

ارزیابی عملکردی: پیگیر دانشجو در انجام تکالیف یادگیر یکه در طی ترم برای ایشان طراحی شده است و بایستی به صورت منظم و متوالی تنظیم و ارائه شود ۷ نمره

سرفصل درس «آموزش و پرورش فراگیر»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش و پرورش برای ارائه خدمات عادلانه به همه دانش آموزان صرفنظر از موقعیت و سطح توانایی، نیازمند استفاده از سازو کارهایی است که شرایط، امکانات و فرصت های یادگیری را در کلاس درس، متناسب با ویژگی ها و اقتضائات دانش آموزان دارای نیاز های ویژه هماهنگ نماید. معلمان در تطبیق برنامه درسی با نیاز این گروه از دانش آموزان نیاز مند تعدیل انتظارات آموزشی، محتوا، روش ها و شیوه های ارزشیابی هستند تا به این گروه از دانش آموزان در مدیریت محدودیت ها و استفاده از توانایی های خود برای داشتن یک زندگی موفقیت آمیز کمک کنند.

نام درس: آموزش و پرورش فراگیر				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک نقش و اهمیت آموزش فراگیر روش هایی را برای شناسایی و بکارگیری راهبردهای مداخله ای برای آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه در کلاس های عادی طراحی و اجرا نماید.				نوع درس: نظری / عملی -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت
				شایستگی اساسی: PCK&PK&ck کد ۱-۱&۱-۲&۱-۲ ۲-۲&۲-۳&۳-۱&۳-۲ ۲-۳&۳-۳&۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در مقایسه دیدگاه ها توانسته است شواهد کافی از پژوهش ها در تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی به گونه ای که از یادگیری همه دانش آموزان پشتیبانی شود ارائه کند.	در مقایسه دیدگاه ها توانسته به استدلال های دو گروه را مقایسه و شواهد کافی برای رد یا تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی ارائه کند.	در مقایسه دیدگاه ها به برخی از استدلال های هر یک از دو گروه اشاره نموده است اما شواهد کافی برای رد یا تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی ارائه نکرده است.	منطق آموزش فراگیر	
در مقایسه دو نوبت مشاهده کلاس توانسته است تمایز میان دانش آموزان عادی و دارای نیاز های ویژه را در مفهومی خاص مشخص کند، اما توانسته است راهبرد هایی را برای کمک به این گروه ارائه نماید و آن را با شواهدی از پژوهش ها تأیید کند.	در مقایسه دو نوبت مشاهده کلاس توانسته است تمایز میان دانش آموزان عادی و دارای نیاز های ویژه را در مفهومی خاص مشخص کند، اما توانسته است راهبرد هایی را برای کمک به این گروه ارائه نماید.	در مقایسه دو نوبت مشاهده کلاس توانسته است تمایز میان دانش آموزان عادی و دارای نیاز های ویژه را در مفهومی خاص مشخص کند، اما نتوانسته است راهبرد هایی را برای کمک به این گروه ارائه نماید.	راهبردهای مداخله ای	
فعالیت یادگیری طراحی شده در	فعالیت یادگیری طراحی شده	فعالیت یادگیری طراحی شده	فعالیت یادگیری	

راستای نیاز شناسایی شده است و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموز به همراه شواهدی از عملکرد گزارش شده است.	در راستای نیاز شناسایی شده است و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموز گزارش شده است.	در راستای نیاز شناسایی شده است اما تأثیر آن بر یادگیری دانش آموز گزارش نشده است.		
--	---	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- ۱- تعریف تاریخچه آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه و جهت‌گیری‌های بین‌المللی در این زمینه
- ۲- تفاوت‌ها، آسیب‌دیدگی‌ها و محرومیت‌ها در کودکان و نگرش‌ها و شیوه‌های مناسب برای پاسخ‌گویی به آن‌ها
- ۳- نگرش سایر معلمان در مورد فراگیرسازی آموزش و پرورش
- ۴- ضرورت فراگیرسازی آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه در ایران

تکلیف یادگیری:

۱. مطالعه دو مقاله مکتوب در مورد آموزش فراگیر در فصلنامه‌ها و منابع علمی و مقایسه دیدگاه‌ها و استدلال‌های ارائه شده در تأیید یا رد آموزش فراگیر و ارائه آن به کلاس در قالب مقاله کوتاه.
۲. مصاحبه با معلمی در مدارس دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و گفتگو در خصوص روش‌هایی که برای کمک به این گروه از دانش‌آموزان در کلاس‌های عادی می‌توان داشت.

فصل دوم: شناسایی نیازهای کودکان دارای نیازهای ویژه

- ۱- آسیب‌دیدگی‌های ذهنی
- ۲- آسیب‌دیدگی‌های شنوایی
- ۳- آسیب‌دیدگی‌های بینایی
- ۴- آسیب‌دیدگی‌های جسمی - حرکتی

تکلیف یادگیری:

با حضور در یک مدرسه کودکان دارای نیازهای ویژه، فرآیند آموزش به کودکان را در موضوع درسی خاصی را مشاهده، ثبت و با مشاهدات خود در آموزش کودکان عادی در همان موضوع مقایسه و راهبرد‌هایی را برای کمک به یادگیری این گروه از دانش‌آموزان ارائه نماید.

فصل سوم: تهیه ی برنامه آموزشی یکپارچه

- نظری اجمالی بر رویکرد موضوعی
- تعریف برنامه آموزشی یکپارچه
- برنامه آموزشی سازگار با همه کودکان
- ملاحظات مربوط به جمعیت‌های همه ی کودکان و سن آن‌ها
- سودمندی‌های رویکرد برنامه آموزشی یکپارچه
- انضباط و کلاس داری مدیریت کلاس

تکلیف یادگیری:

با حضور در یک مدرسه کودکان دارای نیازهای ویژه، فرآیند آموزش و مدیریت کلاس درس را مشاهده، ثبت و با مشاهدات خود در کلاس آموزش کودکان عادی مقایسه و راهبرد‌هایی را برای مدیریت این کلاس‌ها ارائه نماید

فصل چهارم : نمونه ای از موضوعات آموزشی یکپارچه

- موضوع یکپارچه آماده
- رهنمودهایی برای متناسب سازی فعالیت ها
- گنجاندن برنامه آموزشی برنامه آموزش انفرادی یا برنامه خدمات خانوادگی انفرادی در فعالیت های کلاسی
- ایجاد ارتباط بین برنامه آموزشی کلاسی و خانه

تکلیف یادگیری:

مصاحبه ای با ولی یکی از دانش آموزان دارای نیاز های ویژه انجام داده و انتظارات او را برای همکاری مدرسه با خانواده دریافت و طرحی برای کمک به یادگیری دانش آموز در خانه تهیه و ارائه کند.

فصل پنجم : فعالیت های حسی ، زبان و سواد ، رشد مهارت های عددی

- هدف فعالیت های حسی
- متناسب سازی مواد، وسایل یا فعالیت ها به منظور همسو سازی با نیاز های ویژه هر گروه از کودکان
- محتوای برنامه آموزشی زبانی و خواندن و نوشتن
- متناسب سازی ، وسایل یا فعالیت ها برای کودکان دارای نیاز های ویژه
- مطالعه موردی برای توصیف متناسب سازی ها
- محتوای برنامه آموزشی مهارت های عددی
- متناسب سازی ، وسایل یا فعالیت ها برای کودکان دارای نیاز های ویژه
- مطالعه موردی برای توصیف متناسب سازی ها

تکلیف یادگیری:

با مطالعه عملکرد یک دانش آموز دارای نیاز های ویژه، نیاز یادگیری را شناسایی و فعالیتی برای آموزش یکی از مفاهیم/ مهارت ها در یکی از موضوعات درسی طراحی، اجرا و نتایج آن در یادگیری دانش آموز را گزارش کند.

فصل ششم : رشد مهارت های خود نظم دهی در یادگیری

- تغییر و اصلاح شناختی رفتار
- تغییر و اصلاح شناختی رفتار: اصول زیر بنایی
- آموزش راهبرد PQRS (بازیابی ، پرسش ، خواندن و خلاصه)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری عملی برای کسب تجربه مستقیم برای مشاهده فرآیند آموزش به کودکان با نیاز های ویژه برنامه ریزی برای پاسخ به تفاوت های فردی دانش آموزان در کلاس های عادی برای موضوعات درسی مختلف. استفاده از راهبرد های شناختی برای طراحی برنامه درسی و فرصت های یادگیری است.

۴. منابع آموزشی

.....

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «کارورزی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت به تجربه گذاشتن آموخته ها و گفتگو برای تعدیل، تعمیق تجربیات و توسعه شایستگی های حرفه ای را فراهم کند. این فرآیند از مشاهده تأملی آغاز و به درس پژوهی در سطح مدرسه و کلاس درس جهت کسب مهارت های یادگیری مادام العمر و قرار گرفتن در چرخه توسعه حرفه ای مداوم ختم می شود. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حلهای قابل دفاع (با پشتوانه نظری و پژوهشی) جهت پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. در برنامه کارورزی دانشجو با درک مبانی نظری قادر خواهند بود تصمیمات اتخاذ شده در موقعیت های تربیتی/ آموزشی را با ارائه شواهدی از پژوهش ها/ یافته های علمی پشتیبانی نموده و نشان دهند که چگونه این تصمیمات در برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان از پشتوانه نظری لازم برخوردار است. در کارورزی یک دانشجویان توانایی تحلیل موقعیت های واقعی و انطباق آن با یافته های نظری را در قالب پژوهش روایتی کسب کرده و ظرفیت های حرفه ای خود را توسعه خواهند داد.

نام درس: کارورزی ۱				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مشاهده تأملی مسئله های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید. مشاهدات تأملی و یافته های تجربی خود را در قالب پژوهش روایتی ثبت و گزارش نماید.				نوع درس: کارورزی
				تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۶۴ ساعت
				شایستگی اساسی:
				Ck &pk ۲-۲ & ۳-۳
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	۳-۱&۲
مسئله شناسی	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات توصیف نماید اما نتوانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند تحلیل و تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند توصیف نموده و با استفاده از شواهد و مستندات آن را تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند توصیف نموده و با کمک شواهد معتبر مسئله را تبیین و برای آن مستندات علمی و پژوهشی ارائه نماید.	
پژوهش روایی	گزارش های جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت	گزارش های جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کد	گزارش های جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده و	

نقل و کدگذاری نموده اما نتوانسته است کدگذاری‌ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته‌ها را گزارش کند.	گذاری نموده و گزاره‌ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته‌ها را گزارش نموده است.	گزاره‌ها را در قالب مضامین سازماندهی نموده و با ایجاد ارتباط میان مضامین در قالب یک مسئله آموزشی/ تربیتی تبیین نموده است.
تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش نویسی رعایت شده اما شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه نشده است.	در گزارش ارائه شده ساختار گزارش نویسی به صورت نظام مند در ثبت و ارائه یافته‌ها رعایت شده است و یافته‌ها به کمک برخی شواهد و مستندات پشتیبانی شده است.
		در گزارش ارائه شده ارتباط میان فصل‌ها و عناوین ذیل فصل‌ها رعایت شده و یافته‌ها مبتنی بر شواهد و مستندات تجربی و علمی گزارش شده است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول: معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، برنامه زمان بندی سمنارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم و سوم: کارگاه مسئله شناسی (مطالعه موقعیت)

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس/ موقعیتی در سطح مدرسه و تبیین مسئله بر اساس گام‌های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی‌ها و مشخصه‌های متمایز کننده)

ب: تشریح توضیح موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک‌های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (انتخاب، جمع‌آوری شواهد، درک و تحلیل، ارائه مسئله).

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات.

شرح تنظیم پوشه کار: نسخه‌ای از مسئله تبیین شده به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط گردد.

جلسه چهارم: مشاهده آزاد

سازماندهی دانشجویان در مدارس و معارفه آنان به مدارس (جلسه آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می‌کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این مورد می‌تواند شامل رخ دادها در مسیر رفت و آمد به مدرسه، فضا و موقعیت مدرسه، تصورات و انتظارات، نحوه برخورد کادر مدرسه، نحوه مواجه شدن با دانش آموزان، گفتگو با کارکنان مدرسه، معلمان و.... باشد.

پوشه کار: داستان نگارش شده در اولین روز کارورزی در پوشه کار.

جلسه پنجم: کارگاه پژوهش روایتی

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی

انواع طرح های پژوهش روایتی

ابزارهای پژوهش روایتی

ویژگی های پژوهش روایتی

فرآیند پژوهش روایتی

کاربردهای پژوهش روایتی در کارورزی

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی در یکی از محورهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی: تحلیل نمونه ای از پژوهش روایتی و شناسایی نوع پژوهش، ابزار های بکارگرفته شده، ویژگی ها و فرآیند بکارگرفته شده برای تدوین گزارش بررسی و یافته ها به کلاس ارائه گردد.

جلسه ششم: کارگاه پژوهش روایتی

تحلیل ساختاری روایت ها

(۱) کدگذاری باز

(۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

(۳) ارتباط مضامین با یکدیگر

(۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده

ب: تنظیم گزارش تهیه شده از مشاهده آزاد مدرسه در قالب پژوهش روایتی

جلسه هفتم: مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه / بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در

سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضا ها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها....) نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات (کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و.....) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

جلسه هشتم: مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه / بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در

سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکارگرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان، کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین آن در قالب پژوهش روایتی پوشه کار: گزارش تهیه شده به همراه بازخورد های ارائه شده از سوی استاد در پرونده توسعه حرفه ای دانشجو ضبط گردد.

جلسه نهم: مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی / تعاملات در سطح مدرسه / بازدید از

مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و...)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) و ارائه یافته ها در سمینار مدرسه.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

جلسه دهم: سمینار کلاسی (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله)
در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه در ابعاد مختلف ساختار سازمانی، موقعیت فیزیکی و عاطفی را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.
جلسه یازدهم: مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزش / بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبرد های آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و...) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) و ارائه یافته ها در سمینار مدرسه.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

جلسه دوازدهم، سیزدهم، چهاردهم: سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه / واحد آموزشی)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت آموزشی کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

جلسه پانزدهم: سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس چارچوب پژوهش روایتی در سطح مدرسه / واحد آموزشی)

تکلیف عملکردی: دانشجویان مجموعه یافته های خود را در طول ترم در قالب یک پژوهش روایتی زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شهود و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع نماید. یافته ها در کلاس مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد.

جلسه شانزدهم: ارزیابی کارپوشه دانشجو بر اساس ملاک ها و سطوح عملکرد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منبع فرعی:
(متعاقبا اعلام می شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در درس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و... ارزیابی پوشه کار: کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز
- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها
۷. ارایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه حل ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره گیری از یافته های علمی، شهود^۲ و خلاقیت در موقعیت های بی بدیل و منحصر به فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجومعلم، فعالانه با موقعیت های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود تا با به کارگیری روش های استدلالی / منطقی به بررسی موقعیت های یادگیری پرداخته، با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده، به آفرینش الگوهای ذهنی و طرحوارههایی بپردازد که به وی در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از آن تصمیمات جهت برنامه ریزی کمک کند.

تدریس عملی وابسته به موقعیت است و با ویژگی های شخصی معلم و آن چه او در یک مکان و زمان خاص انجام می دهد، مرتبط است. از این رو فرصت های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجومعلم را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی^۳، رویه ای^۴، موقعیتی^۵، فراشناختی^۶) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تامل در باره موقعیت های تربیتی بپردازند. این برنامه از طریق طراحی فرصت های یادگیری عملی امکان کسب تجربیات مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دریافت های خود را از موقعیت واقعی آموزش به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲ دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف ژرف نگرانه، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه های کوچک/ بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت های یادگیری در سطح کلاس درس کسب کرده، به درک صحیحی نسبت به آنچه در کلاس جریان دارد دست می یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی، به شناخت جهت گیری حرفه ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

نام درس: کارورزی ۲				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید. ۲. تجربیات خود را از مشارکت در فرآیند آموزش واکاوی نموده، یافته های خود را روایت نماید.				نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۶۴ ساعت
				شایستگی اساسی: فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن
ملاک شایستگی	سطح موفقیت ۱	سطح موفقیت ۲	سطح موفقیت ۳	

² - Intuition

³ - Declarative knowledge

⁴ - Procedural knowledge

⁵ - Conditional knowledge

⁶ - Metacognitive Knowledge

	مطالعه موقعیت	توانسته است موقعیت های یادگیری را با جمع آوری اطلاعات توصیف نماید اما نتوانسته است مشکل / نیاز را به کمک شواهد تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های یادگیری را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام-مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز در تعامل با معلم راهنما توصیف نموده و راه حل/های بهینه را با کمک شواهد جمع آوری شده از موقعیت تبیین نماید	توانسته است موقعیت های یادگیری را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظاممند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز در تعامل با معلم راهنما توصیف نموده و راه حل/ های بهینه و روش مداخله را با کمک شواهد معتبر و یافته های علمی تبیین کند.
	فعالیت آموزش/ یادگیری	فعالیت یادگیری طراحی شده ناظر به نیاز/ مسئله شناسایی شده در یکی از انواع فردی، گروه کوچک، جمعی است، اما گزارش اجرا و ارزیابی نشان دهنده تأثیر گذاری بر حل مشکل/ رفع نیاز نیست.	فعالیت یادگیری طراحی شده از انسجام برخوردار است و گام های اجرای آن را با مشارکت معلم راهنما به وضوح مشخص نموده است. ارزیابی از اجرای فعالیت نشان دهنده تأثیر گذاری بر حل مسئله/ رفع نیاز در سطح فردی، گروه کوچک/ جمعی است.	فعالیت یادگیری طراحی شده، امکان ایجاد انعطاف و اتخاذ تصمیمات آگاهانه با مشارکت معلم راهنما ناظر به موقعیت آموزش/ یادگیری را فراهم نموده و نتایج ارزیابی از اجرای نیز منعکس کننده تأثیر راه حل های بکارگرفته شده در حل مسئله/ رفع نیاز در سطح فردی، گروه کوچک/ جمعی و بازنگری در آن فراهم کرده است.
	یافته های تأملی	گزارش عملکرد شامل فعالیت های انجام شده در طول نیمسال است اما یافته ها به گونه ای که انعکاس دهنده دلایل موفقیت/ توانایی ها، محدودیت های حرفه ای دانشجو و راه های برای توسعه آن نیست.	گزارش عملکرد شامل فعالیت های انجام شده در طول نیمسال است و یافته ها انعکاس دهنده دلایل موفقیت/ توانایی ها، محدودیت های حرفه ای دانشجو است.	گزارش عملکرد شامل فعالیت های انجام شده در طول نیمسال است و یافته ها انعکاس دهنده دلایل موفقیت/ توانایی ها، محدودیت های حرفه ای است و دانشجو توانسته است راهکار های عملی برای توسعه حرفه ای خود ارائه کند.
	تدوین و ارائه گزارش	در واکاوی تجربیات شخصی از موقعیت های یادگیری صرفاً به کد	در گزارش ارائه شده تجربیات شخصی از موقعیت های یادگیری را	در گزارش ارائه شده تجربیات شخصی از موقعیت های یادگیری با کمک کد گذاری، و

گذاری، طبقه بندی کد ها، و شناسایی مضامین بسنده نموده است.	به کمک کد گذاری، و طبقه بندی کد ها، و شناسایی مضامین مورد واکاوی قرار گرفته و یافته ها را مبتنی بر شواهد تجربی و علمی روایت کرده است.	طبقه بندی کد ها، شناسایی مضامین مورد واکاوی قرار گرفته و یافته ها را مبتنی بر شواهد تجربی و علمی روایت کرده است.
---	---	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت های یادگیری، شیوه تنظیم روایت ها، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس ملاک ها و سطوح موفقیت بر اساس پیامد های یادگیری

جلسه دوم تا شانزدهم:

در طول این جلسات دانشجو در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی بر حسب مورد می تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آنجایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجو در مقیاس خرد در فعالیت های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیمسال اول، مسئله ها/ نیاز های تأثیر گذار بر یادگیری دانش آموزان را در سطح فردی، گروه های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن ها را در قالب فعالیت های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با راهنمایی و مشارکت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله / پاسخ به نیاز ها اقدام نماید. این مسئله ها/ نیازها می توانند ناظر به عملکرد های شناختی یا عاطفی-هیجانی دانش آموزان باشند. گفتگو با دانشجو قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکار های ارتقاء/ بهبود آن باشد، ضروری است (فرم پیشنهادی^۷ گفتگو میان استاد/ معلم راهنما قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مسئله های شناسایی شده از سوی دانشجویان در ترم یک دارای عمق و پیچیدگی متفاوتی است، می توان بر حسب ماهیت مسئله ها نسبت به اجرای فعالیت های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک/ بزرگ اقدام نمود. تعداد فعالیت ها توسط هر دانشجو در طول ترم باید بین ۴ تا ۶ فعالیت در هر یک از دو مرحله (مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت ها و اجرای مستقل فعالیت ها زیر نظر زیر نظر معلم راهنما) باشد. تصمیم گیری در این خصوص بر عهده مدرس راهنما است.

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله های شناسایی شده در ترم یک را نداشته باشد، طی نشست مشترکی میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله ها/ نیاز ها اقدام شده و فعالیت های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده اند می توانند با در نظر گرفتن یک

^۷ - فرم ها می تواند با توجه به شرایط و اقتضائات مورد بازنگری قرار گیرد.

برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش ها و شناسایی مسئله ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین نامه آموزشی نا تمام اعلام می گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت های کلاسی:

۱. تهیه طرح کلی برای مشارکت در فعالیت های یادگیری در طول ترم و اجرای مستقل فعالیت ها زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما.

۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله برای گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر استاد راهنما و با هماهنگی معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر استاد راهنما و معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر استاد راهنما و معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس به صورت فردی زیر نظر استاد راهنما و معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش بینی ها و ارائه پیشنهاد ها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت های الزامی

- طراحی فعالیت یادگیری برای شناسایی ظرفیت ها و توانایی های دانش آموزان
- طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن (انگیزشی، تحصیلی و رفتاری) دانش آموزان در موقعیت یادگیری
- طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث
- طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت های کار مشارکتی
- طراحی فعالیت برای پرورش مهارت های تفکر
- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی
- طراحی فعالیت رفع بد فهمی های دانش آموزان

- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی های تحصیلی
- طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکرد های عاطفی (مثل بی نظمی، عدم رعایت قوانین)
- طراحی فعالیت یاگیری برای سنجش آموخته ها
- سایر فعالیت ها به تشخیص معلم راهنما

ساختار طراحی فعالیت ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/ گام های اجرای فعالیت
-
-
-
-
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش آموزان در فرایند اجرا
- سنجش آموخته ها/ سنجش عملکرد

ارزیابی و بازخورد فعالیت

- بررسی پیش بینی ها
- تعیین موانع و محدودیت ها
- تغییرات اعمال شده در فرآیند اجرا
- بررسی نتایج حاصل شده از اجرا
- واکاوی تجربه بکارگرفته شده
- اتخاذ تصمیمات برای طراحی فعالیت بعدی

سمینارها

سمینار ها در دو شکل اجرا می شود:

- الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت ها و بر اساس طرح کلی پیش بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه ریزی برای ادامه فعالیت
- ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینار ها

- سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیمسال (الزامی)
- سمینار های جمعی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت های یادگیری با رویکرد شناختی، و بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت های یادگیری در سطح کلاس درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت ها در سطح کلاس درس به صورت فردی، گروه های کوچک/ جمعی، راهبرد های مشارکتی، برای مشارکت در سمینار های کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منبع فرعی:

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۲ بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت های یادگیری و ارزیابی از نتایج بر اساس پیش بینی ها، شرکت در سمینار های کلاسی برای ارائه یافته ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینار ها دانشجویان باید یافته های خود را از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول نیمسال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

ارزیابی پوشه کار: طرح تهیه شده و کلیه گزارش ها از اجرای فعالیت ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجوی ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد. ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیمسال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز
- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک های ذکر شده در پیامد های یادگیری: ۳۰ امتیاز
- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی فعالیت ها با توجه به سطح موفقیت دانشجو بر اساس ملاک های ذکر شده در پیامد های یادگیری ۳۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح موفقیت دانشجو بر اساس ملاک های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۲ ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱۱. تنظیم فهرست و فصل بندی
۱۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۱۳. نگارش ادبی و فنی

۱۴. اعتبار داشتن گزاره ها
۱۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۱۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها
۱۷. ارائه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۱۸. ارائه راه حل ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته ها
۱۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
۲۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی